



Årlig redegørelse 2005

Forsvarsministeren

Forsvarsministeriets internationale indsats 2005

- Forsvarets operationer
- International tjeneste
- ▲ Beredskabsstyrelsens indsatser

Beredskabsstyrelsens indsatser

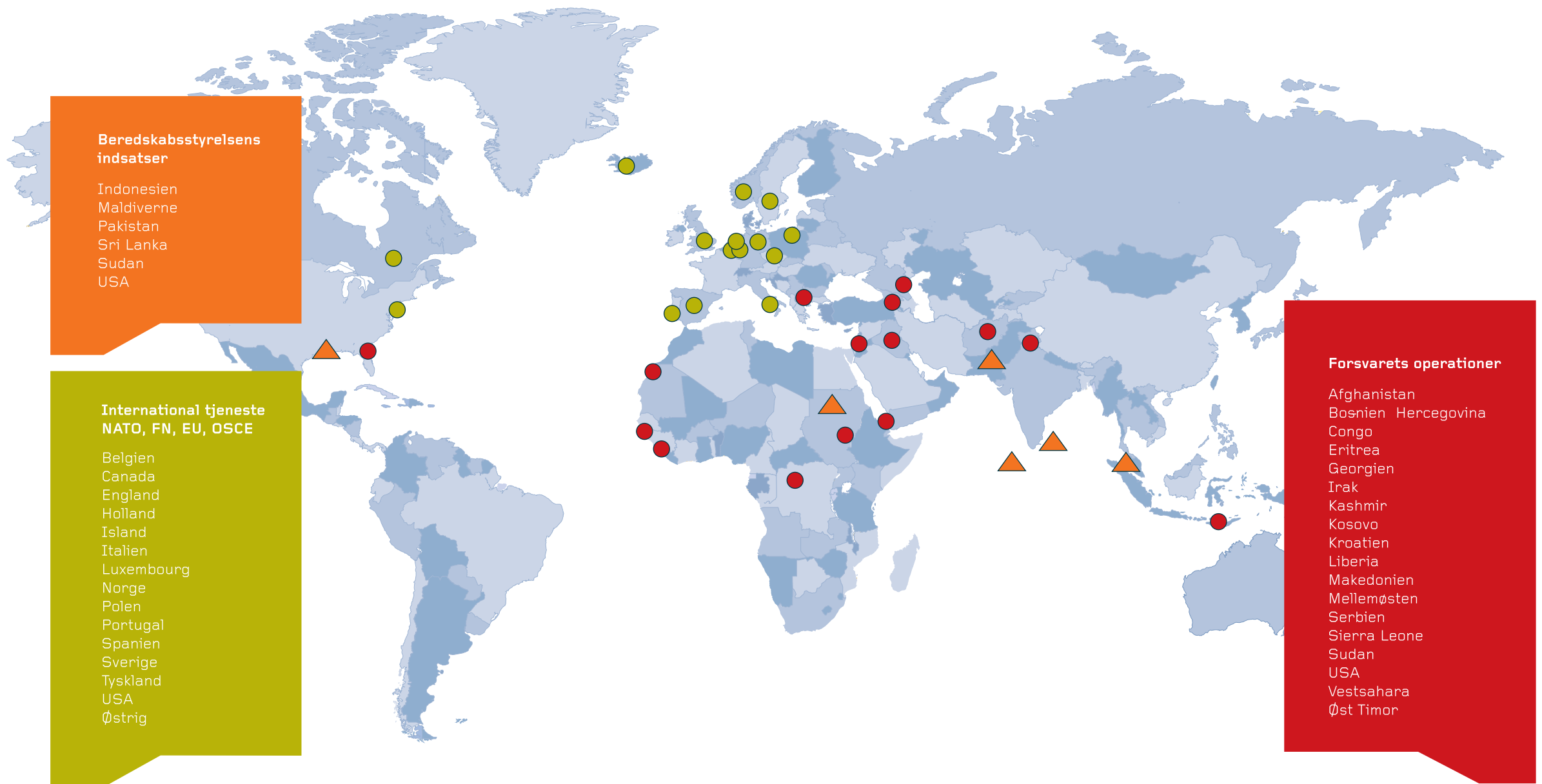
Indonesien
Maldiverne
Pakistan
Sri Lanka
Sudan
USA

International tjeneste NATO, FN, EU, OSCE

Belgien
Canada
England
Holland
Island
Italien
Luxembourg
Norge
Polen
Portugal
Spanien
Sverige
Tyskland
USA
Østrig

Forsvarets operationer

Afghanistan
Bosnien Hercegovina
Congo
Eritrea
Georgien
Irak
Kashmir
Kosovo
Kroatien
Liberia
Makedonien
Mellemøsten
Serbien
Sierra Leone
Sudan
USA
Vestsahara
Øst Timor





Årlig redegørelse 2005

Udgiver
Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
Tlf. 33 92 33 20
Mail: fmn@fmn.dk

Fotografier:
Forsvarsministeriet
Forsvaret
Beredskabsstyrelsen
Hjemmeværnet
Eskil J. Nielsen-Ferreira, Flyvevåbenets Fototjeneste
Mikkel Hagstrøm, Flyvevåbenets Fototjeneste
Henning Jespersen-Skree, Flyvevåbenets Fototjeneste
Peter Timo Staggemeier, Flyvevåbenets Fototjeneste
Søværnets Helikoptertjeneste
Forsvarets Mediecenter
Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste
Christian Alsing
Scanpix
Polfoto

Grafisk design:
Goodmorning Technology

Publikationen findes på www.fmn.dk

ISBN 87-90616-22-7

2	Forord ved forsvarsministeren
4	Internationale operationer
4	Irak på tredje år
7	Større indsats i Afghanistan
9	Aftalen om overdragelse af tilbageholdte
10	Tsunami, orkan og jordskælv
14	FN og Afrika
16	Balkan 1995 - 2005
18	Danske aktiviteter i NATO
18	Retningslinjer for NATO's fremtidige udvikling
20	NATO på besøg
22	Vi sikrer Danmark
22	Er vi klar?
25	Bedre sikkerhed på fyrværkeriområdet
27	Weekendkrigere med hang til wienerbrød og kaffe
29	Havmiljø
30	Det første år med forsvarsforliget
30	Forsvarets Dag
32	Forsvarets nye værnepligt
34	En funktionel tjeneste - Forsvarets Personeltjeneste
36	Nyt militært straffe- og disciplinarsystem, hvorfor?
38	Ny teknologi
38	Samarbejde om missilforsvarsteknologi
40	Netværksbaserede operationer
42	Nyt fra organisationen
42	Departementet omorganiserer
44	En attraktiv, tidssvarende og effektiv arbejdsplads i staten
46	Effektiv kommunikation
48	Forsvarets Efterretningstjeneste
48	Ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben
50	FE og åbenheden
52	Hvad er en trusselsvurdering?
54	FE lærer af efterretningserfaringer fra Storbritannien og USA
58	Tidslinje
62	Økonomi
64	Ordliste

Forord

2005 har været et travlt år i Forsvarsministeriets virksomhed. Året har været præget af mange udfordringer og uventede begivenheder. Ét kapitel kendte vi på forhånd, nemlig implementering af forsvarsforliget, om end kapitlet knapt er begyndt. Vi er kommet godt fra start, men mange kapitler er endnu uskrevne.

Et af de mest synlige resultater af forliget er Danmarks øgede internationale engagement. Året begyndte drastisk med efterdønningerne fra tsunamien. Senere fulgte terrorangrebet på London i juli måned, orkanen Katrina i USA og jordskælvet i Pakistan. Alle begivenhederne afødte konkret arbejde for Forsvarsministeriet, og ikke mindst forsvaret og redningsberedskabet.

Begivenhederne viste, hvor vigtigt et velafprøvet og velfungerende beredskab er for et samfund. Det perfekte beredskab findes ikke, men vi skal hele tiden arbejde for at tilpasse beredskabet de risici og trusler, vi står over for. Det har Forsvarsministeriet haft et stort fokus på i 2005 med blandt andet offentliggørelsen af beredskabspolitikken, 'Et robust og sikkert samfund.'

2005 var et år, hvor vi desværre oplevede, hvad forsvarets internationale engagement i yderste konsekvens kan betyde. Her tænker jeg på den tragiske hændelse i Irak, hvor den danske soldat Bjarke Kirkmand mistede livet, og flere soldater blev såret som resultat af en vejsidebombe. Det var en af de sørgelige begivenheder, som forsvaret gør meget for at forhindre, men som samtidig er en risiko ved arbejdet med at gøre en forskel i skarpe konfliktområder.

En begivenhed, som jeg derimod glæder mig over i 2005, er aftalen med Afghanistan om

overdragelse af fanger. Aftalen er et synligt bevis for, at vi tager vores ansvar i forhold til de internationale operationer seriøst. Det politiske fokus på disse operationer er vokset betydeligt i de seneste år. Det er ikke nok at forsikre om, at forsvaret følger gældende regler. Vi skal bevise over for offentligheden, at vi rent faktisk gør det. Det stiller krav til løbende opmærksomhed, og det har optaget en betydelig del af vores arbejde i 2005.

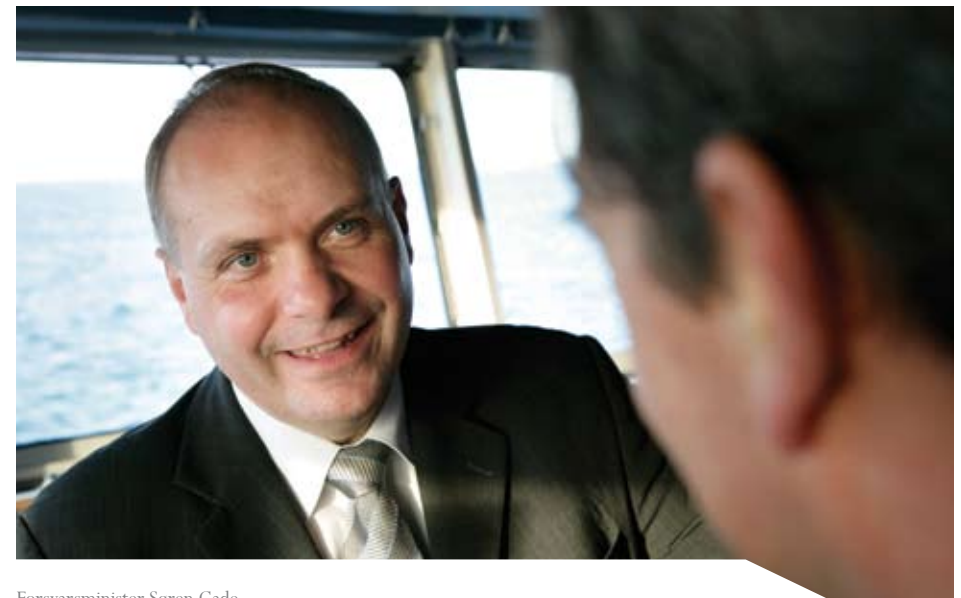
Vi har også ansvar for at udvikle strategier for perioden efter en kamphandling er overstået, og samfundet skal genopbygges. Samtæknings-idéen i forsvarsforliget viser vejen for denne proces. Jeg er glad for den vigtige rolle, som Forsvarsministeriet sammen med andre ministerier har spillet med hensyn til at få samtænkning på NATO's dagsorden. Det har vi bestemt god grund til at være stolte af.

Det er langt fra kun på den internationale scene, at 2005 bød på udfordringer. Den største udfordring på hjemmefronten er omstillingen til et nyt og stærkere forsvar. Det giver store forandringer for medarbejderne. Her er opgaven at minimere usikkerhed og utryghed blandt medarbejderne og løfte i flok.

Vores medarbejdere løser mange forskellige opgaver på tværs af virksomheden, nogle af dem løser endda opgaven under særdeles vanskelige betingelser. Generelt gør vi det godt og prøver hele tiden at blive bedre. Det kan du læse meget mere om her i Årlig Redegørelse 2005.



Søren Gade
Forsvarsminister



Forsvarsminister Søren Gade

Danmark deltager i internationale operationer over store dele af verden. Deltagelsen sker i en bred vifte af operationer fra ubevæbnede observatørmissioner til større indsættelser af flere hundrede soldater som for eksempel i Irak og Afghanistan.

Irak på tredje år

Danske styrker støtter på tredje år det irakiske samfund med politiske og økonomiske reformer og med opretholdelse af sikkerhed i landet.

1.792.000 kilometer kørte danske soldater fra februar til august 2005 i det danske ansvarsområde i Irak, der omfatter Basra-provinsen nord for Basra by - et område på størrelse med Fyn. I dette område patruljerer bataljonen for at vise sin tilstedeværelse og for hermed at bidrage til stabilisering af situationen.

Bataljonen støtter også de irakiske sikkerhedsstyrker med at opretholde sikkerheden. Bataljonen

har eksempelvis været indsat som forstærkningsstyrke til de irakiske sikkerhedsstyrkers indsats mod stammekrige og ulovlige våbenbesiddelser. I 2005 har det danske forsvar kontinuerligt haft udsendt cirka 530 personer til Irak.

Støtte til genopbygningen

Sikkerhedssituationen i Irak har medført, at mange internationale nødhjælpsorganisationer ikke har kunnet arbejde i Irak. Derfor har der været et stort behov for, at forsvaret har støttet genopbygningen.

Da Folketinget i sommeren 2005 forlængede det danske styrkebidrag i Irak, blev det sam-

tidig besluttet at oprette en særlig støtte- og samtænkningssenhed ved den danske bataljon i Irak (jævnfør folketingsbeslutning B89). Enhedens opgave er at identificere og i visse tilfælde gennemføre projekter til støtte for genopbygningen af det irakiske samfund. Udenrigsministeriet har udsendt en civil rådgiver til enheden, som har til opgave at rådgive den danske styrkechef om de projekter, som gennemføres af bataljonen. Rådgivningen sikrer, at Udenrigsministeriets bistandsmidler anvendes i overensstemmelse med reglerne for udviklingsbistand. Danske soldater har blandt andet bidraget til genopbygning af vandforsyningen og af skoler i Basra-regionen.

Uddannelse af de irakiske sikkerhedsstyrker

Som led i opbygningen af det irakiske samfund uddanner både den multinationale koalition og NATO de irakiske sikkerhedsstyrker. Formålet

er at opstille, udruste og uddanne irakiske styrker inden for forsvaret og for det irakiske indenrigsministerium. Danmark har stillet medarbejdere til rådighed for NATO's træningsindsats ved militærakademiet i Bagdad.

Danmark gennemfører også uddannelse af de irakiske sikkerhedsstyrkers føringsstrukturer i det danske ansvarsområde i Basra-regionen.

Forsvaret stiller ligeledes beskyttelse til rådighed for Udenrigsministeriets personel i Bagdad og Basra. I Bagdad bemander Danmark også stillingen som næstkommanderende for koalitionen træningsindsats i Irak.

Valg med høj deltagelse

I Irak har der i 2005 været gennemført tre valgbehandlinger, der udgør vigtige skridt på vejen mod et selvstændigt Irak. Valghandlingerne blev gennemført med stor succes og med stor



Et af genopbygningsenhedens projekter er at hjælpe børnene på denne skole i Talha nord for Basra. Enheden har doneret et nyt cementgulv og et nyt hegn til skolen.

Samtænkning af civile og militære indsatser

Regeringens initiativ om samtænkning er en del af forsvarsforliget 2005 - 2009. Initiativet er udtryk for et ønske om en sammenhængende og fokuseret dansk indsats i områder, hvor der er indsat danske soldater. De danske soldaters støtte til genopbygningen i Irak er et godt eksempel på en samtækningsindsats, som har været til stor gavn for den lokale befolkning i Basra-området. Frem til december 2005 har de danske soldater igangsat over 500 genopbygningsprojekter til en planlagt værdi af cirka 14,5 mio. kr. finansieret af Udenrigsministeriet. Man har herudover iværksat 60 såkaldte CIMIC projekter til en planlagt værdi af cirka 0,8 mio. kr. finansieret af forsvaret. Projekterne omfatter blandt andet vandforsynings-, elforsynings-, sundheds- og uddannelsesprojekter og bistand til veje, broer og diger.

valgdeltagelse under irakisk beskyttelse med støtte fra koalitionen. I forbindelse med afstemning om forfatningen og det efterfølgende parlamentsvalg blev den danske styrke midlertidigt forstærket med blandt andet tre observationshelikoptere.

Multinationale koalition i Irak

Den multinationale koalition i Irak er til stede i Irak på den irakiske regerings anmodning samt på FN-mandat.



Den 3. marts 2005 holdt bataljonen en fredskonference i Camp Danevang med deltagelse fra de to stridende stammer, Halaf og Garamsah. Efter tre timers forhandling sluttede de fred

Større indsats i Afghanistan

Forsvaret har gennem hele 2005 deltaget i den internationale indsats i Afghanistan. Det danske bidrag er tilknyttet International Security Assistance Force (ISAF), som assisterer den afghanske regering med at udbrede sin myndighed til hele Afghanistan.

De mindre enheder (Provincial Reconstruction Teams, PRT) fra ISAF patruljerer i forskellige områder i Afghanistan og løser derved en sikkerhedsmæssig opgave i lokalområdet. De promoverer også regeringens politikker og prioriteringer og understøtter arbejdet med en sikkerhedssektorreform. Indsatsen gennemføres i samvirke med regionale og lokale politiske, militære og religiøse ledere samt ved

samarbejde og koordination med internationale organisationer.

Dækker et større geografisk område

ISAF's operationsområde blev igen i 2005 udvidet og dækker nu området omkring hovedstaden Kabul, samt det nordlige og vestlige Afghanistan.

De danske bidrag ved den multinationale brigade i Kabul lufthavn, ved ISAF's hovedkvarter og ved det britisk-ledede PRT i Mazar-e-Sharif i det nordlige Afghanistan blev opretholdt i 2005.

Dansk bidrag fordoblet

Det danske bidrag til ISAF blev i løbet af 2005



Dansk soldat fra hold 8 i den internationale enhed ISAF taler med en amerikansk kollega

mere end fordoblet. I forbindelse med ISAF's fortsatte udvidelse udsendte Danmark to bidrag. Således blev der i januar 2005 udsendt et bidrag til det tysk-ledede PRT i Feyzabad i det nordøstlige Afghanistan, og i september yderligere et bidrag til det litauisk-ledede PRT i Chaghcharan i det vestlige Afghanistan.

Civil rådgiver

Der er udsendt en dansk civil rådgiver til det tysklede PRT i Feyzabad i Afghanistan til at rådgive den danske styrkechef om støtten til genopbygningsindsatsen. I forhold til i Irak er sikkerhedssituationen i Feyzabad bedre, hvilket blandt andet betyder, at der i større omfang er civile nødhjælpsorganisationer til stede. Den danske støtte omfatter derfor fortrinsvis iden-

tifikation af projekter, som gives videre til civile organisationer.

Kommunikationsmodul til Kabul

I første halvår af 2005 blev der udsendt et kommunikationsmodul til støtte for ISAF's hovedkvarter i Kabul. I andet halvår blev et C-130 Hercules transportfly samt et jordbaseret støtteelement udsendt, begge bidrag i seks måneder.

De danske bidrag til PRT'erne består hovedsageligt af motoriserede observatorhold på 5-6 personer og to køretøjer. De holder møder med lokale myndigheder og taler med almindelige mennesker på gaden og medvirker dermed til at skabe grundlaget for et mere stabilt Afghanistan.



Danske soldater møder lokale børn i Afghanistan

Aftalen om overdragelse af tilbageholdte

Den 8. juni 2005 indgik Danmark og Afghanistan en aftale om overdragelse af tilbageholdte i Afghanistan.

Aftalen skal sikre, at personer, der er blevet tilbageholdt af danske styrker i Afghanistan, behandles humanitært – og at en eventuel dødsstraf ikke bliver udført. Herudover fastslår aftalen, at Internationale Røde Kors, Røde Halvmåne og en uafhængig afghansk menneskerettighedskommission skal have adgang til at besøge de tilbageholdte.

Aftalen sikrer, at Danmark overholder forpligtelserne i henhold til international ret samtidig med, at soldaterne får den nødvendige handelfrihed til at løse deres opgaver. Forsvarsminister Søren Gade var personligt involveret i forhandlingerne om aftalen under møder med først den afghanske præsident Hamid Karzai og efterfølgende med forsvarsminister general Abdul Raheem Wardaq.

Danmark er det første land, som har indgået en sådan aftale med Afghanistan. Efterfølgende har der været betydelig international opmærksomhed om aftalen.



Forsvarsminister Søren Gade nævnte aftalen om overdragelse af tilbageholdte på et møde med den afghanske præsident Hamid Karzai

Tsunami, orkan og jordskælv

For meget store grupper af mennesker i verden stod 2005 i naturkatastrofernes tegn. Ikke mindst de tre katastrofer: Tsunamien i Asien, orkanen Katrina i USA og jordskælvet i Pakistan blev kendte verden over for deres uventede og overvældende omfang.

Som følge heraf har 2005 også været et usædvanligt udfordrende år for forsvaret og redningsberedskabet. Katastrofeindsatserne har været af en hidtil uset størrelsesorden, og de har været udført langt væk fra Danmarks grænser.

Tsunamien i Asien

Indsatsen for at begrænse følgerne af tsunamien i Asien strakte sig langt ind i 2005. Forsvarets og Beredskabsstyrelsens samlede engagement i Sydøstasien udgjorde næsten 100 personer fordelt i Sri Lanka, Indonesien, Thailand og Malaysia. De sidste medarbejdere fra Beredskabsstyrelsens mobile hospital vendte først hjem i april 2005.



Indsatsen for at begrænse følgerne af tsunamien i Sydøstasien 2. juledag 2004 strakte sig langt ind i 2005

Forsvaret og Beredskabsstyrelsen deltog i såvel "borgerserviceindsatsen", det vil sige den samlede danske indsats rettet mod de nødstedte danskere i katastrofeområdet, og i "nødhjælpsindsatsen", det vil sige indsatsen for at bringe nødhjælp til de lokale befolkninger ramt af katastrofen.

Borgerserviceindsatsen efter tsunamien

Forsvaret sendte et Hercules transportfly til Thailand. Flyet blev anvendt til transport af strandede turister fra Phuket til Bangkok. Senere indgik flyet i en nødhjælps-luftbro for FN mellem Malaysia og Indonesien. Forsvaret udsendte også en række krisepsykologer til Thailand i forbindelse med borgerserviceindsatsen.

Nødhjælpsindsatsen til Asien efter tsunamien

For Beredskabsstyrelsen var der tale om den største internationale nødhjælpsindsats i styrelsens historie spændende fra blandt andet et mobilt hospital, et krisestyringscenter for FN,



Danmark havde i 3 måneder opstillet et mobilhospital i Banda Aceh, Indonesien

støtte med vandrensning og andre koordineringsopgaver for FN.

Det mobile hospital var opstillet i tre måneder i Banda Aceh i Indonesien. Der blev foretaget cirka 5.000 behandlinger, heraf cirka 400 ortopædkirurgiske operationer. Knap 70 personer var udsendt fra Beredskabsstyrelsen.

Beredskabsstyrelsen stod også for et **krisekoordinationscenter** i Banda Aceh, Indonesien, som en del af 'International Humanitarian Partnership' IHP. IHP-samarbejdet er et beredskabs-samarbejde mellem Norge, Sverige, Finland, Holland, Storbritannien og Danmark. Centeret omfattede lejr-, kontor- og kommunikationsfaciliteter til cirka 80 FN-medarbejdere.

På Sri Lanka opstillede Beredskabsstyrelsen og forsvaret i samarbejde 39 **vandrensningsanlæg**. Anlæggene blev transporteret til Sri Lanka

med et Hercules transportfly fra forsvaret. Specialuddannet personel fra Beredskabsstyrelsen og forsvaret opstillede anlæggene og stod for uddannelsen af lokale srilankanere i at håndtere dem. Lokale vandmyndigheder i Sri Lanka og Indonesien er pt. fuldt uddannede i brugen af udstyret. Beredskabsstyrelsen opstillede desuden 5 vandrensningsanlæg i Indonesien.

Orkanen Katrina

USA bad den 2. september 2005 om hjælp til at reducere skaderne efter orkanen Katrina. Efter aftale med Forsvarsministeriet, Udenrigsministeriet og Finansministeriet sendte Beredskabsstyrelsen samme dag et tilbud til USA om støtte med 10 vandrensningsanlæg samt flytransport.

De efterfølgende dage sendte USA flere anmodninger til EU og NATO om støtte med konkret materiel til afhjælpning af følgerne efter orka-

nen. Beredskabsstyrelsen og forsvaret sendte et tilbud om mere støtte. NATO aktiverede indsatsstyrken "NATO Response Force" for at bidrage til afhjælpning af katastrofens følgevirkninger hurtigst muligt. De danske ARK-transportskibe var klar til at støtte opgaveløsningen i løbet af få dage. NATO valgte imidlertid kun at anvende fly til transporterne af nødhjælp til USA.

NATO afhentede det danske bidrag i Billund og transporterede det via landevej til den amerikanske flyvestation i Ramstein i Tyskland. Materiellet blev derefter fløjet med NATO-fly fra Ramstein til Little Rock, Arkansas, USA. Herfra blev nødhjælpen fordelt af den amerikanske beredskabsstyrelse "FEMA" til distributionscentre i det sydlige USA.

En koordinationseksperter fra Beredskabsstyrelsen deltog i indsatsen som EU's chefkoordinator i Baton Rouge, Louisiana.

Pakistan

Næppe havde de værste efterdønninger af Katrina lagt sig, før et jordskælv målt til 7,6 på richterskalaen rystede Pakistan den 8. oktober 2005 og lagde byer i grus på tværs af især Kashmir-regionen. Over 70.000 mennesker omkom i forbindelse med jordskælvet. Forsvarets indsats til Pakistan omfattede et Hercules transportfly, der indgik i NATO's luftbro til transport af nødhjælp, og et civilt chartret ARK - transportskib, der er tilmeldt NATOs indsatsstyrke. Skibet transporterede italienske ingeniørsoldater til Pakistan, hvor disse deltog i NATO's udvidede hjælpeindsats.



Ødelæggelserne efter orkanen Katrina i august 2005 var omfattende på Golfkysten langs staterne Louisiana, Alabama og Mississippi

Endnu et bidrag fra forsvaret til jordskælvsofrene bestod af 5000 soveposer og liggeunderlag, der var i overskud i forbindelse med nedlæggelsen af mobiliseringsforsvaret. Beslutningen om at donere soveposerne kom efter hastesøgninger fra FN i løbet af oktober måned om støtte i form af tæpper og vintertelte, med videre.

Danmarks samlede bidrag til USA efter orkanen Katrina

- 10.000 tæpper
- 2 Rub-halls (store moderne lagertelte)
- 3.500 førstehjælpssæt
- 1 koordinationseksperter fra Beredskabsstyrelsen

Beredskabsstyrelsen har bidraget med et krisekoordinationscenter til Kashmir. Centret fungerer som base for cirka 60 FN-nødhjælpsarbejdere ved byen Battgram. Centret er udsendt via IHP-samarbejdet. Bidraget har indtil videre inkluderet udsendelse af 11 personer til drift af lejren. Beredskabsstyrelsen har desuden indgået samarbejde om udsendelse af et antal estere i forbindelse med bidraget.

Fremtiden

Ingen kan spå om, hvorvidt verden er trådt ind i en særlig turbulent periode for naturkatastrofer, eller om 2005 blot var særligt hårdt ramt. Forsvarsministeriet har dog ønsket at forberede sig bedst muligt og har udarbejdet en evaluering af den samlede indsats fra Forsvarsministeriets myndigheder.

Evalueringen konkluderer overordnet, at forsvaret og Beredskabsstyrelsen var i stand til at levere en hurtig og effektiv indsats – blandt andet på grund af en effektiv kriseorganisation, hvor Beredskabsstyrelsen fungerede som nationalt kontaktpunkt for de internationale organisationer ved katastrofer.

Evalueringen om den samlede indsats kan du finde på www.fmn.dk

Evalueringen peger dog også på områder, hvor det er muligt at optimere katastrofeberedskabet. På den baggrund har Forsvarsministeriet udarbejdet en handlingsplan. Samarbejdet mellem Beredskabsstyrelsen og forsvaret om at følge op på denne handlingsplan har i 2005 været intensivt. Et samarbejde der ikke mindst har haft afsæt i mulighederne for at drage nytte af de synergieffekter, som sammenlægningen af forsvaret og Beredskabsstyrelsen i 2004 har tilvejebragt.



5000 soveposer lastes for afgang til Pakistan. De fyldte, hvad der svarer til 5 Herculesfly

FN og Afrika

Danmark har i 2005 fortsat bidraget til en række af FN's missioner rundt om i verden. Særligt Afrika har været højt prioriteret. Danmark fik i 2005 besat stillingen som chef for FN's mission i Vestsahara.

2005 var også året, hvor der blev indgået en fredsftale mellem de to stridende parter i Sudans nord-syd konflikt. FN's Sikkerhedsråd besluttede på denne baggrund at udsende en fredsbevarende styrke, der skal overvåge, at parterne overholder fredsftalen (United Nations Mission in the Sudan, UNMIS). Styrken har dog ikke mandat i Darfur, hvor den Afrikanske Union har indsat en fredsbevarende styrke (AMIS).

SHIRBRIG til Sudan

Til Sudan anmodede FN Stand-by High Readiness

Brigade (SHIRBRIG) om at stille kernen i styrkehovedkvarteret. Elementer fra SHIRBRIG havde allerede været i Sudan i forbindelse med FN's forberedende mission i landet (UNAMIS).

Det danske bidrag til hovedkvarteret blev 10 stabsofficerer og en stabsdeling på cirka 35 mand. Stabsdelingen støttede det militære hovedkvarter med stabshjælpere og sekretærbistand omfattende blandt andet etablering og vedligeholdelse af en central registrering, udarbejdelse af operationsordrer og operationsplaner. Personellet var udsendt fra medio 2005 til SHIRBRIG og blev afløst i slutningen af 2005.

Kapacitetsopbygning i Afrika

Udover deltagelse i FN's missioner er Danmark også engageret i kapacitetsopbygning i Afrika. Kapacitetsopbygningen sigter på at støtte de afrikanske sikkerhedsorganisationers evne til selv at gennemføre fredsstøttende operationer.

I 2005 er det for eksempel blevet besluttet, at Danmark blandt andet vil støtte Peacekeeping School of Mali både økonomisk og med instruktører. Støtten finansieres af Udenrigsministeriet gennem regeringens 'Afrika for fred program 2005 – 2009.'

I 2005 blev det også besluttet, at DANMARK I 2006 skal deltage i RECAP 5, der er den femte i en række øvelser, der alle er gennemført i Afrika med deltagelse af afrikanske lande. Formålet er at øve koordinationen mellem Den Afrikanske Union (AU) og den centralafrikanske regions militære enheder i African Standby Forces (ASF), samt øve samarbejdet mellem De Forenede Nationer (FN), Den Europæiske Union (EU) og AU.

Danmark deltog i følgende FN missioner i 2005:

Afghanistan, UNAMA
Congo, MONUC
Etiopien & Eritrea, UNMEE
Georgien, UNOMIG
Indien/Pakistan, UNMOGIP
Irak, UNAMI
Kosovo, UNMIK
Liberia, UNMIL
Mellemøsten, UNTSO
Sierra Leone, UNAMSIL
Sudan, UNAMIS/UNMIS
Vestsahara, MINURSO
Øst Timor, UNMISSET



To danske soldater på opgave i Sudan

SHIRBRIG er en multinational styrke, der blev oprettet i 1997 på initiativ fra blandt andre Danmark.

SHIRBRIG bliver udsendt i første del af en fredsbevarende FN-operation. Den kan indsættes med 15-30 dages varsel og udsendes i en seks måneders periode, hvorefter styrken bliver afløst af andre fredsbevarende styrker fra FN's medlemslande. Danmark arbejder sammen med de øvrige SHIRBRIG lande på at udvikle konceptet, så det bliver endnu bedre til at understøtte FN's behov i forbindelse med fredsstøttende indsatser.

Balkan 1995 – 2005

Borgerkrige, etniske udrensninger og flygtningestrømme udover Europa. Det er blot nogle af de ord, som blev anvendt om landene på Balkan for ti år siden. Her gives en kort status på nogle af de lande på Balkan, hvor Danmark har haft soldater de sidste 10 år.

Bosnien-Hercegovina

Meget er sket, siden de første NATO-tropper under IFOR mandatet (Implementation Force) overtog efter FN-soldaterne i Bosnien-Hercegovina. Dayton-freds aftalen fra 1995 er implementeret, og genopbygningen af det bosniske samfund er i fuld gang. NATO soldaterne er blevet erstattet af en EU-styrke, hvor Danmark ikke har mulighed for at deltage på grund af EU forsvarsforbeholdet.

Derimod støtter Danmark det såkaldte PSOTC (Peace Support Operations Training Centre) i Sarajevo, blandt andet med chefen for centeret, brigadegeneral Henning Bröckmann Larsen. Det er et center, der uddanner officerer til at arbejde sammen i multinationale fredsstøttende operationer.

PSOTC er blevet til på baggrund af et initiativ af tolv nationer, hvor Storbritannien er formand. Skolen uddanner blandt andet officerer fra de tre etniske grupper i det bosniske forsvar i stabsprocedurer og arbejdsmetoder.

Danmark bidrager stadig til NATO-styrker (KFOR) i Kosovo. Der er i alt 350 danske soldater i KFOR.

Uddannelsen retter sig primært mod officerer i det bosniske forsvar, men er også åben for officerer fra andre nationer. Danske officerer kan således også deltage på kurset og bidrage med egne erfaringer fra internationale operationer. Skolen skal ses som et tegn på, at landene på Balkan nu også ønsker at bidrage aktivt til fredsbevaring i andre regioner, hvor der er et behov.

Serbien-Montenegro

I 1999 deltog danske kampfly i NATO operationen Allied Force, som blandt andet indebar luftangreb mod mål i Kosovo og i Jugoslavien. I dag er forholdet til Serbien-Montenegro af en ganske anderledes positiv karakter.

I rammen af forsvarets internationale sikkerhedssamarbejde er der et godt samarbejde, der blandt andet fokuserer på en reduktion af den serbisk-montenegrinske hær samt styrkelse af den civile demokratiske kontrol med de væbnede styrker.

Det nordiske initiativ for regionalt samarbejde

De nordiske forsvarsministre underskrev i september 2004 et fælles papir, hvor de inviterer Kroatien, Bosnien-Hercegovina, Albanien, Makedonien og Serbien-Montenegro til at deltage i et samarbejde, der skal hjælpe regionen frem mod integration i Europa.

Initiativet skaber en ramme, hvor de nordiske lande kan udvikle og koordinere aktiviteter med landene i regionen. Den officielle titel er "Nordic Initiative for Regional Defence Cooperation", men det omtales til daglig ofte blot som "Region to Region initiativet".

Et eksempel herpå er PRISMA-projektet med Serbien-Montenegro, der har til formål at opar-

bejde civile kompetencer hos de officerer, som der ikke længere vil være plads til i de væbnede styrker. Herudover kan nævnes et logistisk

samarbejde med Albanien samt et genoptræningsprojekt med Makedonien.



Her deler en dansk soldat informationsmateriale om KFOR ud til lokale i Kosovo

NATO er den mest betydningsfulde forsvars- og sikkerhedspolitiske organisation for Danmark. Det har præget de aktiviteter, som Forsvarsministeriet har arbejdet aktivt med i NATO i 2005.

Retningslinier for NATO's fremtidige udvikling

Sikkerhedspolitik i dag handler ikke kun om militær magt. Fred, sikkerhed og udvikling hænger tættere sammen end nogensinde før. Derfor er NATO's tilgang til sikkerhed med årene blevet bredere. Det afspejler sig også i de retningslinjer, som skal guide den videre udvikling af militære ressourcer inden for Alliancen de næste 10-15 år.

Retningslinjer for NATO's fremtidige udvikling - den såkaldte Comprehensive Political Guidance (CPG), blev vedtaget i NATO i december 2005. Det slås her fast, at kollektivt forsvar fortsat er Alliancens kerneopgave, men samtidig skal NATO effektivt bidrage til forebyggelse af konflikter og om nødvendigt engagere sig aktivt i fredsskabende operationer. Retningslinjerne fastslår, at NATO skal være i stand til globalt at løse det fulde spektrum af opgaver.



Forsvarsminister Søren Gade havde inviteret NATO's generalsekretær Jaap de Hoop Scheffer til møde ombord på det fleksible støtteskib Absalon i november 2005

Indeholder danske mærkesager

Retningslinjerne er i CPG set med danske øjne meget tilfredsstillende, da et stort antal danske mærkesager er taget med. Mest markant er samtænkning af civil og militær indsats i internationale operationer. Samtænkning er ikke kun et dansk projekt. I andre lande og organisationer er der kommet fokus på emnet. Med den erkendelse afholdt Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet den 20.-21. juni 2005 et NATO-seminar om samtænkning af civile og militære indsatser.

Seminaret havde deltagelse på højt niveau fra både NATO-lande, organisationer som FN og EU og nødhjælpsorganisationer. Seminaret har været med til at sætte samtænkning på dagsordenen i NATO.

I NATO's nye retningslinjer nævnes også målsætningen for, hvor stor en andel af nationernes landmilitære styrker der skal være anvendelige og deployerbare, behovet for en trinvis tilgang til opbygningen af Alliancens ressourcer samt vigtigheden af samarbejde og koordination mellem NATO og EU, FN og andre internationale aktører.



Panelet på NATO's samtækningsseminar i København i juni 2005

NATO på besøg

NATO's permanente komite for forsvarsplanlægning (DRC) besøger hver sommer som en del af sit arbejde et af medlemslandene i en uges tid. I september var Danmark vært for 65 besøgende fra NATO. Forsvarsforliget og Danmarks internationale engagement var nogle af punkterne på dagsordenen.

De 65 besøgende fra NATO blev under besøget i Danmark præsenteret for rammerne for dansk forsvars- og sikkerhedspolitik, herunder den igangværende omstilling af dansk forsvar. Der er sket meget i det danske forsvar, siden DRC sidst var i Danmark i 1988. Dengang bestod Alliancen af 16 medlemmer. I dag tæller NATO 26 medlemslande.

Besøget faldt sammen med flådeøvelsen DANEX 2005. Det gav mulighed for at fremvise det nye danske fleksible støtteskib Absalon og kapaciteter fra hæren såvel som flyvevåbenet. Besøget omfattede tillige briefinger fra Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Forsvarsmi- nisteriet og Forsvarskommandoen.

Den vigtigste garant for sikkerheden i Danmark

Besøget understregede den danske holdning til NATO - NATO er den vigtigste sikkerhedsga- rant for Danmark. Men netop fordi Danmark tillægger Alliancen den vigtighed, så har Dan- mark også en stor interesse i at præge udvik- lingen. Derfor støtter Danmark aktivt NATO's transformations- og reforminitiativer, således at

Alliancen i endnu højere grad bliver i stand til at håndtere sikkerhedspolitiske udfordringer - både de nuværende og de som tegner sig ude i frem- tiden.

Danmark på transformationsvejen

Hvis man skal tro tilbagemeldingerne fra de be- søgende, fremstår Danmark som et troværdigt, engageret og transformationsorienteret NATO- medlem. *"Danmark har taget nogle vanskelige be- slutninger og har placeret sig solidt på transforma- tionsvejen og støttet til NATO, noget som jeg håber andre vil efterligne,"* skrev NATO's assisterende generalsekretær, John Colson efterfølgende i et brev til forsvarsminister Søren Gade.



NATO's permanente komite for forsvarsplanlægning (DRC) var under besøget i Danmark på det fleksible støtteskib Absalon. Her taler kommandørkaptajn A. B. Jørgensen, projektleder i Søværnets Materielkommando med Holger Pfeiffer, næstformand for DRC



Faldreb på det fleksible støtteskib, idet NATO's permanente komite for forsvarsplanlægning forlader skibet. Forrest ses assisterende generalsekretær, John Colston

I 2005 har der fra mange sider været et stort fokus på beredskab – både herhjemme og i udlandet blandt andet på grund af terrorangreb i London, tsunami i Sydøstasien, orkanen Katrina i USA og jordskælv i Pakistan. Redningsberedskabet er en del af totalforsvaret i Danmark. Det er et samarbejde på tværs af myndigheder, der sikrer Danmark og rykker ud til katastrofer i ind- eller udland.

Er vi klar?

Tsunami, orkaner og terror? De danske myndigheder har i 2005 lært af disse katastrofer og har taget initiativ til at forbedre beredskabet på en række områder.

Danmark har et velfungerende beredskab og krisestyringsorganisation. Men beredskabet kan naturligvis ikke hvile på laurbærrerene. Det var de overordnede konklusioner i Den Nationale Sårbarhedsudredning fra 2004. Beredskabet er en dynamisk størrelse, der hele tiden ændrer sig, så vi er klar til at håndtere de trusler, det danske samfund står over for.

Ikke kun et spørgsmål om terror

Truslen om krig på dansk jord er væk. Nye asymmetriske, foranderlige og uforudselige trusler og risici er kommet til. Mest markant i offentligheden er truslen fra den internationale terrorisme, men det er imidlertid ikke den eneste trussel, vi står over for. Naturens luner med storm og orkan og tekniske ulykker som strømsvigt og IT-nedbrud vil fortsat ske med den samme hyppighed som i dag - eller måske endda oftere.



Totalforsvaret er klar til at rykke ud

De ændrede vilkår stiller krav til totalforsvaret. Det er imidlertid vigtigt ikke kun at fokusere på bestemte scenarier som terrortruslen eller faren for naturkatastrofer. Danmark skal derimod være godt rustet til alle slags hændelser, ulykker og katastrofer.

Et fleksibelt beredskab er nødvendigt

Beredskabet er af samme grund fleksibelt opbygget. For at geare beredskabet til disse udfordringer har Forsvarsministeriet som led i udviklingen af totalforsvaret valgt særligt at fokusere på tre indsatsområder:

- Forebyggelse
- Beredskabsplanlægning
- Koordination og samarbejde

På forkant med udviklingen

På beredskabsområdet er der ikke alternativer til en målrettet indsats for at gøre samfundet

robust og trygt. Det gælder derfor om at forebygge, hvor det er muligt, og være klar til at hjælpe, når det er nødvendigt.

Som led i opfølgningen på National Sårbarhedsudredning fra januar 2004 har Forsvarsministeriet i årets løb været med til at udvikle et system, som har til opgave løbende at "overvåge" samfundets sårbarhed.

Det handler blandt andet om at finde ud af, hvilke sårbarheder samfundets forskellige sektorer har over for større ulykker og katastrofer, der kan true væsentlige funktioner i infrastrukturen, som for eksempel elforsyningen og transport. Kun derved sikres det, at samfundet er robust nok til at modstå nye udfordringer.

Beredskabsplanlægning

Et andet centralt element i beredskabet er en sammenhængende beredskabsplanlægning. Den

Samling af det statslige redningsberedskab og forsvaret

Da Beredskabsstyrelsen i februar 2004 blev flyttet til forsvarsministerens ressort, blev der samtidig nedsat en arbejdsgruppe vedrørende samlingen af det statslige redningsberedskab og forsvaret (AG SAM).

Arbejdsgruppen vurderede, at der inden for en række områder, herunder personel, etableringer, regnskab, kommunikation og uddannelse, er mulighed for at samle forsvarets og det statslige redningsberedskabs opgaver. Forsvarsministeriet har i august 2005 nedsat en projektorganisation, som udarbejder en implementeringsplan, der forelægges forsvarsministeren i april 2006.

er forudsætningen for en effektiv håndtering af en større hændelse, ulykke eller katastrofe.

Forsvarsministeriet har blandt andet medvirket til revisionen af den nationale beredskabsplan. Den er grundlaget for planlægningen ved de ansvarlige myndigheder på centralt, regionalt og lokalt niveau i Danmark.

Om planerne virker, er imidlertid afhængigt af, at de kan afprøves - for eksempel gennem øvelser. Forsvarsministeriet har derfor styrket øvelsesvirksomheden for at sikre et så optimalt samspil som muligt mellem aktørerne på det samlede beredskabsområde.

Effektiv indsats

At være velforberedt er desværre ikke altid nok. Det gælder også om at have en effektiv indsatskapacitet, som rykker ud, når det er nødvendigt. Forsvarsministeriet har i årets løb arbejdet for at udvikle blandt andet redningsberedskabet, så kapaciteterne kan udnyttes bedre fremover.

Der er blandt andet kommet nye regler for det kommunale redningsberedskab fra den 1. september 2005. Reglerne indebærer, at kommunerne i langt højere grad end tidligere kan "skræddersy" deres beredskab til lokale forhold og risici.

Koordination og samarbejde mellem myndigheder

Det gælder også om at koordinere indsatsen på tværs af redningsberedskabet, forsvaret, politiet med videre. Regeringen samlede allerede i februar 2004 forsvaret og det statslige redningsberedskab under forsvarsministerens ressort. Dermed er beredskabet blevet endnu

bedre rustet til at klare de nye udfordringer, og ressourcerne bliver endnu bedre udnyttet. Det nye totalforsvarssamarbejde skal sikre, at de enkelte aktører i totalforsvaret kan indgå i et tæt og velkoordineret samspil, hvis der sker store ulykker og katastrofer.

I 2005 har Forsvarsministeriet derfor været involveret i etableringen af en national operativ stab, der har til opgave at bibringe de nationale beslutningstagere tilstrækkeligt beslutningsgrundlag i tilfælde af en større hændelse i Danmark. Baseret på erfaringerne fra flodbølgekatastrofen i Sydøstasien i december 2004 har Forsvarsministeriet medvirket til etableringen af en international operativ stab i Udenrigsministeriets regi, som har til opgave at sikre hurtig og effektiv hjælp i lignende situationer.

Ny beredskabspolitik

I juni 2005 udkom regeringens politik for beredskabet i Danmark. Politikken er et udtryk for et ønske om øget helhedstænkning og fastlægger de overordnede retningslinier for udviklingen af samfundets samlede beredskab inden for:

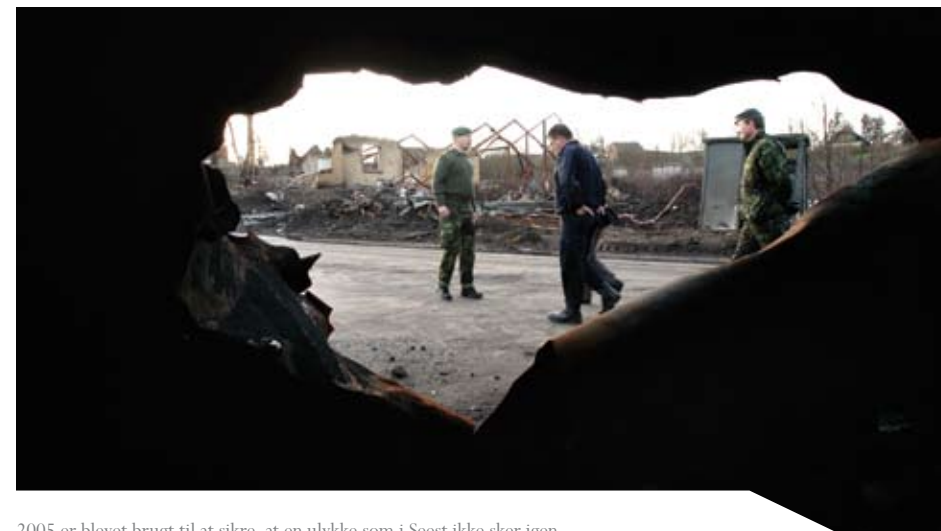
1. Koordination
2. Forebyggelse
3. Beredskabsplanlægning og kommunikation
4. Indsatsberedskaberne
5. Uddannelse og øvelse
6. Evaluering, analyse og vidensopsamling
7. International udvikling og samarbejde
8. CBRN-hændelser.

Regeringens politik skaber rammerne for det samlede beredskabsarbejde, hvis mål er et robust og sikkert samfund – et samfund som kun sjældent rammes af større ulykker og katastrofer, og som kan håndtere dem, når de indtræffer.

Bedre sikkerhed på fyrværkeriområdet

Fyrværkeriulykken i Seest ved Kolding den 3. november 2004 udløste den største redningsmæssige indsats af totalforsvaret i Danmark siden 2. verdenskrig. 2.000 borgere blev evakueret, og en brandmand døde under slukningsarbejdet.

Skaderne er opgjort til cirka 750 mio. kr. 2005 er blevet brugt på at nedbringe risikoen for, at en ulykke som den i Seest ikke sker igen.



2005 er blevet brugt til at sikre, at en ulykke som i Seest ikke sker igen

Der blev ydet en dynamisk og professionel indsats af alle involverede myndigheder i redningsaktionen i Seest. Totalforsvaret i Danmark har således vist sig i stand til at håndtere en katastrofe af et sådant omfang. Det var den overordnede konklusion i Kolding politis evaluering af indsatsen i Seest.

Ny vejledning om bekæmpelse af brand i fyrværkeri

Der er i 2005 endvidere lavet en erfaringsopsamling af den redningsberedskabsmæssige ind-

sats. Denne er udarbejdet af blandt andre Beredskabsstyrelsen og offentliggjort i december 2005. Som resultat af erfaringsopsamlingen er der udarbejdet en ny vejledning om bekæmpelse af brand i fyrværkeri.

Nærmere om de forebyggende initiativer

Regeringen kom den 16. november 2004 med en 10-punktsplan, der skulle øge sikkerheden på fyrværkeriområdet både med det samme og på længere sigt.

Allerede i november 2004 strammede regeringen således reglerne for salg og opbevaring af fyrværkeri. Det var herudover vigtigt hurtigst muligt at få de farlige oplag væk fra boligområder. Der blev derfor foretaget en ”lyninspektion” af landets fyrværkerivirksomheder med deltagelse af blandt andet Beredskabsstyrelsen. Inspektionen resulterede i, at der blev indgået en aftale med en række virksomheder om udflytning af deres lagre til forsvarets arealer.

Kulegravningsudvalget

Regeringen nedsatte desuden et tværministerielt udvalg (det såkaldte ”kulegravningsudvalg”). I udvalget var Forsvarsministeriet og Beredskabsstyrelsen repræsenteret. Udvalget kom i maj 2005 med i alt 55 anbefalinger til at nedbringe risikoen for, at en ulykke som den i Seest kunne gentage sig. Regeringen tiltrådte samtlige af udvalgets anbefalinger, og de er alle implementeret eller ved at blive omsat til konkrete regler på området.

Nye regler for fyrværkeri

Reglerne på Forsvarsministeriets og Beredskabsstyrelsens område for blandt andet opbevaring af fyrværkeri er blevet strammet væsentligt, og der er taget udgangspunkt i forsvarets afstandsregler for opbevaring.

Herudover gør de nye regler fyrværkeriområdet mere overskueligt for borgere, myndigheder og virksomheder. Kommunerne vil således fremover i langt de fleste tilfælde være den centrale kontaktpunktmyndighed på fyrværkeriområdet.

Ny fordeling af opgaverne

I forlængelse af ønsket om at gøre fyrværkeriområdet mere overskueligt for borgere og virksomheder blev det i juni 2005 besluttet, at der

skulle ses nærmere på den daværende fordeling af arbejdsopgaverne på fyrværkeriområdet mellem Beredskabsstyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen. I forlængelse af arbejdet blev det i november 2005 besluttet, at alle regler om fyrværkeri skal samles i Sikkerhedsstyrelsen. Den 15. januar 2006 overtog Sikkerhedsstyrelsen således Beredskabsstyrelsens arbejdsopgaver vedrørende fyrværkeri.

Uvildig undersøgelse af fyrværkeriområdet

De mange nye initiativer på fyrværkeriområdet har alle som udgangspunkt haft et fremadrettet sigte. Det er imidlertid vigtigt også at se på ulykken i et bagudrettet lys. Forsvarsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet besluttede derfor i juni 2005 at nedsætte en uvildig og uafhængig ekspertgruppe. Den afdækker de berørte myndigheders aktiviteter på fyrværkeriområdet i perioden fra fyrværkeriulykken i Enschede, Holland, i 2000 til ulykken i Seest i 2004. Ekspertgruppen vil senest den 1. maj 2006 præsentere arbejdet.

Weekendkrigere med hang til wienerbrød og kaffe

Sådan lød en af overskrifterne i hjemmeværnets kampagne for at rekruttere frivillige i efteråret 2005. Fordommene trives i bedste velgående, men er langt fra sandheden. Hjemmeværnet er i dag en moderne organisation med mere end 50.000 frivillige.

Hjemmeværnet udfylder i dag en væsentlig rolle i totalforsvaret. Hjemmeværnet rykker ud, uanset om der er orkan, oversvømmelse, storbrand eller olieudslip. Hjemmeværnet bidrog for eksempel med 1620 personer ved ulykken i Seest ved Kolding. Den rolle er blevet styrket i forsvarsforliget for 2005 – 2009. Hjemmeværnet gennemgår derfor nogle store forandringer i disse år.

Hjemmeværnet skal fortsat støtte forsvaret, men vil i fremtiden i højere grad – efter anmodning – løse lokale, regionale eller landsdækkende opgaver i form af bistand til politiet, Skat, redningsberedskabet, sygehusvæsenet med flere.

Hjemmeværnets indsatsstyrker

De cirka 3000 bedst uddannede og mest aktive frivillige hjemmeværnssoldater bliver samlet i Hjemmeværnets Indsats Styrke (HIS). Hjemmeværnet opstiller HIS enheder, så værnet fleksibelt og landsdækkende kan bidrage til beskyttelsen af samfundet. HIS enhederne gennemfører som minimum en uddannelse, der svarer til den totalforsvarsuddannelse, som værnepligtige modtager i forbindelse med basisuddannelsen. Desuden kan hjemmeværnets fartøjer rykke ud i løbet af en time fra de danske havne, hvis der for eksempel sker en ulykke til havs. Fartøjerne er udrustet til farvandsovervågning, eftersøgningsopgaver og bekæmpelse

af olieforurening - også i mørke.

Aktive og reserven

Hjemmeværnets frivillige soldater er i foråret 2005 blevet opdelt i en aktiv styrke og en reserve. 23.000 af hjemmeværnets cirka 53.000 frivillige valgte at stå som aktive. Kravene til de aktives uddannelse og træning skærpes. Uddannelsen er blandt andet udvidet med moduler i grundlæggende politifunktioner, brand, redning og miljø.

Mere træning

For at være i den aktive styrke er der krav om 24 timers funktionsrelateret tjeneste årligt. Man skal også bestå en årlig færdighedsprøve i våbenbetjening samt en kontrolskydning, hvis man ønsker at få udleveret våben. De medlemmer, der ikke lever op til kravene, vil i fremtiden kun have den standardudrustning, der er nødvendig for at bidrage i en akut katastrofeindsats.

Totalforsvaret

Som følge af det seneste forsvarsforlig sker der

Din fordom

Danskerne er fulde af fordomme om hjemmeværnet. Med humoren som et vigtigt våben udnyttede hjemmeværnet disse fordomme i en imagekampagne i efteråret 2005. Test dine egne fordomme på hjemmeværnets kampagnesite www.dinfordom.dk

Havmiljø

en tilsvarende fokusering af værnepligtsuddannelsen mod totalforsvaret, og der etableres en totalforsvarsstyrke på cirka 12.000 færdiguddannede værnepligtige. Til at føre totalforsvarsstyrken og hjemmeforsvarets personel og enhed opstiller hjemmeforsvaret en føringsstruktur, hvori også indgår 885 reserveofficerer og befalingsmænd af reserven fra det øvrige forsvar.

Indsatsen forankres i 5 totalforsvarsregioner, der er geografisk sammenfaldende med de nye civile regioner.

Hvis der sker en ulykke af samme omfang som for eksempel fyrværkeriulykken i Seest i 2004, kan hjemmeforsvaret således bidrage med erfarne enheder.



Hjemmeforsvaret assisterer her politiet og redningsberedskabet ved en brandulykke

Flere og flere olietankere sejler gennem de danske farvande. Det giver en øget risiko for større miljøulykker. Forsvarsministeriet er derfor i gang med at se på, hvordan alvorlige ulykker kan forebygges. Havmiljø har været et 'fokusområde' i Forsvarsministeriet i 2005.

I begyndelsen af 2005 udledte et fragtskib 5000 liter olie i dansk farvand. Skibet var gået på grund, og der var kommet en 40 meter lang flænge i skroget, som havde gjort, at skibet lækede olie. Olien drev i land, og 4000 fugle måtte efterfølgende aflives. Forsvarets miljøskibe blev sendt ud for at bekæmpe olieforureningen. Skibet tog også olieprøver, for at man kunne være sikker på, at den olie, der var fundet, også stammede fra det pågældende fragtskib. Det gjorde den.

Bøder til skibe der udleder olie

Forsvaret sætter også ind mod olieulykkerne ved at udstede bøder til de skibe, der udleder olie. Den omtalte sag endte med, at forsvaret uddelte den hidtil største administrative bøde siden overtagelsen af havmiljøområdet i år 2000. Skibet fik en administrativ bøde på i alt 160.000 kroner, mens kaptajnen fik en bøde på 10.000 kroner af politiet for manglende indbe-

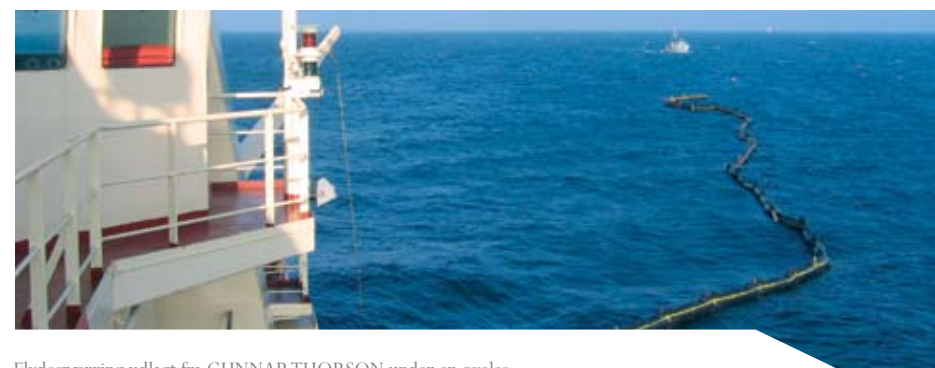
retning. Bøderne blev accepteret af skibets reder såvel som kaptajnen.

Hvad er risikoen?

Den store årlige skibstrafik gennem danske farvande, hvoraf der er et stigende antal olietankere, medfører en risiko for, at der sker en alvorlig miljøulykke i danske farvande. Sagen fra 2005 viser, hvor store konsekvenser en olieforurening kan få for den omgivende natur og for fuglelivet. Derfor er Forsvarsministeriet ved at iværksætte en risikoanalyse af området for at se, hvor de største risici for olie- og kemikalieulykker ligger i de danske farvande. Når risikoanalysen er klar, vil Forsvarsministeriet gennemføre en opfølgende kapacitetsundersøgelse.

Større bøder

Forsvarsministeren og miljøministeren har i forbindelse med den kommende revision af havmiljøloven arbejdet for en forhøjelse af de vejledende bødeniveauer, således at man fremover vil kunne føre en endnu hårdere kurs over for miljøforurenere af de danske farvande. Hvis forslaget til en revideret havmiljølov bliver vedtaget i Folketinget, vil olieudledninger på op til 1000 liter kunne straffes med en bøde på 250.000 kroner, mens udledninger herover vil kunne straffes endnu hårdere.



Flydespærring udlagt fra GUNNARTHORSON under en øvelse

2005 har været det første af 5 år med forsvarsforliget for 2005-2009. Forliget indebærer store forandringer for forsvarret. Forsvarets Dag, ny værnepligt og oprettelsen af funktionelle tjenester er nogle af de forandringer, som har præget 2005.

Forsvarets Dag

Forsvarsministeriet har i 2005 forberedt Forsvarets Dag. Det bliver et farvel til de støvede lokaler, ventetiden og den traditionelle session, når forsvarret i 2006 tager hul på den ny session, Forsvarets Dag.

I januar 2006 begyndte Forsvarets Dag. Den første af i alt 600 dage, hvor forsvarret indkalder unge mænd til session, og hvor alle unge kvinder også er inviteret. Derfor har forsvarret oprettet fem nye rekrutteringscentre. Hærens kaserner i Høvelte, Antvorskov og Fredericia lægger lokaler til. Det samme gør Flyvestation Aalborg og Beredskabsstyrelsens center i Herning.

Forsvarets Dag afløser den almindelige session. Samtidigt skal dagen informere de unge om værnepligten og uddannelses- og karrieremuligheder i forsvarret. *"Ventetid skal afløses af informationstid. Vi vil gerne have, at dagen bliver en positiv oplevelse for alle,"* siger major Carsten Kühn Christiansen fra Forsvarets Rekruttering.

Ny session

Tidligere var sessionen ikke den mest interessante oplevelse. Ventetiden imellem sessionsprøver, lægekonsultation og lodtrækning var lang. Det gør man nu op med på Forsvarets

Dag. De unge skal aktiveres, og de skal have mulighed for at stille alle de spørgsmål, de vil, til medarbejderne på rekrutteringscentrene.

Derfor bliver der opstillet stande for alle tre værn og Beredskabsstyrelsen, og de unge får også mulighed for at se, hvad forsvarret har at byde på, når en præsentationsfilm kører på storskærm.

"Mange unge er positive over for værnepligten, men vi vil også gerne have fat i dem, som ikke umiddelbart ønsker at af tjene deres værnepligt. Vi kan måske ikke ændre deres holdning, men vi vil gerne vise dem, at forsvarret er noget for alle," siger Carsten Kühn Christiansen.

I den udstrækning de unge ønsker det, vil der blive tilbudt individuel rådgivning med henblik på at afklare deres personlige ønsker og muligheder.

Flere frivillige og flere kvinder

Det er målet, at Forsvarets Dag skal få flere til at melde sig til frivillig tjeneste. Og forsvarret håber og satser på, at flere kvinder vil se mulighederne i at gennemføre en grunduddannelse på værnepligtslignende vilkår. *"Vi kan nok ikke helt undgå, at nogle unge mænd skal tvangsindkaldes, men vi forventer, at det bliver langt færre end tidli-*



Den traditionelle session bliver afløst af en ny og mere spændende dag for de unge mænd og kvinder, der er til session

gere," siger Carsten Kühn Christiansen.

Flere frivillige vil give mere velmotiverede soldater og dermed bidrage til en bedre værnepligtsuddannelse. Forsvarets Dag skal sikre en bedre rekruttering, hvilket igen vil medvirke

til at opfylde det politiske mål om kontinuerligt at kunne udsende en dansk militær styrke af en vis størrelse til internationale opgaver. Samtidig vil rekrutteringen via værnepligten sikre, at forsvarret fortsat har en bred forankring i samfundet.

Forsvarets nye værnepligt. Vild med at være 'grøn' soldat

Værnepligten er blevet ændret og varer i dag fire måneder. I forsvaret er der cirka 6500 værnepligtige om året. I redningsberedskabet er der cirka 750 om året.

Konstabeleleverne N.U. Pedersen og S. La Cour har begge fulgt hærens basisuddannelse (HBU) ved Garderhusarregimentet i Slagelse fra august til december 2005. På fire måneder får de værnepligtige et indblik i forskellige funktioner og opgaver i forsvaret. *"Vi har på basisuddannelsen fået en forsmag på, hvad det vil sige at være i forsvaret, og herefter kan man selv melde sig frivilligt, hvis man ønsker en uddannelse i forsvaret,"* siger konstabelelev S. La Cour.

Basisuddannelse

Værnepligtige kan i forsvaret aftjene værnepligt i hæren, søværnet eller flyvevåbenet, og

alle får en basisuddannelse. Basisuddannelsen i hæren omfatter seks moduler og en afsluttende øvelse på 60 timer. Modulet 'Grundlæggende Militærtjeneste' består af 10 fag som for eksempel krigens love, idræt, førstehjælp, orienteringslære og masseødelæggelsesvåben. De værnepligtige bliver øvet i brug af håndvåben og til at operere i felten i modulet 'Feltuddannelse.' På modulet 'Småstyrkers kamp' lærer den værnepligtige om samarbejde i hold og om bevogtning af mindre objekter.

På basisuddannelsen får de værnepligtige også en uddannelse i 'Hjælp til den øvrige del af samfundet'. Den består af uddannelse i bevogtning af samfundsvigtige installationer, redningstjeneste, miljøuddannelse og brandtjeneste. Uddannelsen sætter den værnepligtige i stand til også at løse opgaver i totalforsvarsregi, herunder støtte til redningsberedskabet og hjemmeværnet.

De værnepligtige bliver også indført i opgaver, der er relateret til de internationale opgaver, som for eksempel bevogtning af lejre og observationstjeneste. I det sidste modul "hvervning" orienteres den værnepligtige om forsvarets opgaver og sammensætning med henblik på, at den enkelte kan tage stilling til en karriere i forsvaret.

Samarbejde og fællesskab

Samarbejde er et nøgleord i forsvaret. *"Vi lærer at arbejde sammen i et team. Det er især vigtigt, når vi er i felten at få alle med. Man kan jo ikke bare efterlade nogen for eksempel i ørkenen i Irak. Under en feltøvelse fik vi at vide, at lastbilen kørte til en bestemt tid, og hvis ikke alle var der, så måtte vi gå de sidste 10 kilometer hjem,"* siger N.U. Pedersen. For både

N.U. Pedersen og S. La Cour har fællesskabet i både delingen og kompagniet været en af de gode ting ved at aftjene værnepligt. *"Jeg tror, at nogle af dem, der ikke kunne se pointen i at komme herind, ikke ville have været det foruden, fordi vi får nogle oplevelser sammen, som er meget anderledes, end det vi ellers har prøvet før,"* siger S. La Cour.

Kæft, trit og retning

Et andet nøgleord for de to konstabelelever er disciplin. Disciplin handler for dem om, at man får løst opgaverne ordentligt. *"Det med kæft, trit og retning i forsvaret - det er rimeligt opreklameret. I starten kan tonen måske godt virke stram, hvor vi lærer, hvor vigtigt disciplin og samarbejde er. Men generelt er tonen fin,"* siger N.U. Pedersen.

En karriere i forsvaret

Efter basisuddannelsen står de værnepligtige til rådighed for samfundet i det såkaldte totalforsvarsregister. Det vil sige, de kan blive indkaldt i nogle helt særlige situationer, for eksempel i

Værnepligt i forsvaret

4 måneders basisuddannelse ved enten hæren, søværnet eller flyvevåbenet. Undtaget er dog Den Kongelige Livgarde (8 måneder), Gardehusarregimentets Hesteskadron (12 måneder) og Kongeskibet Dannebrog (9 måneder).

forbindelse med terrorangreb og natur- eller miljøkatastrofer.

Cirka 20 % af de værnepligtige vælger at fortsætte på reaktionsstyrkeuddannelsen. Den varer 8 måneder. Både N.U. Pedersen og S. La Cour har valgt at tage hærens reaktionsstyrkeuddannelse (HRU). *"For mig har det altid været en drøm at skulle i forsvaret. Jeg har også overvejet at tage på sergentskolen eller officersskolen, når jeg har været udsendt,"* siger N.U. Pedersen. S. La Cour har som pige meldt sig frivilligt. *"Jeg meldte mig frivilligt, fordi jeg havde hørt, at forsvarets lederuddannelse er blandt de bedste lederuddannelser. Efter basisuddannelsen blev jeg helt vild med at være grøn soldat, og jeg regner da med at skulle udsendes, når jeg til sommer er færdig her på HRU,"* slutter S. La Cour.



Konstabelelev S. La Cour ved Garderhusarregimentet i Slagelse



Konstabelelev N.U. Pedersen ved Garderhusarregimentet i Slagelse

En funktionel tjeneste - Forsvarets Personeltjeneste

I de kommende år etablerer forsvaret en række tjenester inden for funktionelle områder som for eksempel personale, materiel og regnskab. Forsvarets Personeltjeneste blev i 2005 oprettet som den første funktionelle tjeneste.

Som led i forsvarsforliget er Forsvarets Personeltjeneste oprettet den 1. april 2005. Ved at etablere én samlet personeltjeneste, der varetager alle personelrelaterede opgaver, opnås en øget kvalitet i opgaveløsningen. Samtidig åbnes der mulighed for at opnå en højere grad af sammenhæng mellem de forskellige funktioner inden for personelområdet, for eksempel rekruttering, uddannelse, kompetenceudvikling og afvikling.

Den første tjeneste

Forsvarets Personeltjeneste er den første af de funktionelle tjenester, der etableres. Dette er primært sket i en erkendelse af, at det er nødvendigt at have personelfunktionen på plads for at kunne håndtere de personelmæssige konsekvenser af forligningsimplementeringen, som vil præge de kommende år.

Forsvarets Bygnings- og Etablissemestjeneste blev oprettet den 1. januar 2006. Den vil i løbet af 2006 flytte til Hjørring. Centralledelsen har cirka 165 mand og står for driften og vedligeholdelsen af forsvarsbygningerne.

Øvrige funktionelle tjenester: Forsvarets Regnskabstjeneste, Forsvarets Sundhedstjeneste, Forsvarets Koncernfælles Informasjonstjeneste og Forsvarets Mediecenter.

Rationalisering for at frigive ressourcer

Formålet med oprettelsen af de funktionelle tjenester er at opnå en mere rationel og effektiv varetagelse af opgaverne. Derved frigøres ressourcer, der hidtil har været brugt på administrative funktioner, til operative kapaciteter. Et af formålene med forliget er netop at ændre den hidtidige balance mellem stabs- og støttestrukturen og de operative kapaciteter til fordel for de operative kapaciteter. Forsvarets Personeltjeneste er et element i den samlede forligningsimplementering.

Hovedsæde på Holmen

Personeltjenesten er placeret med hovedsæde på Holmen. Derudover er der etableret decentral enheder i Hjørring, Karup, Fredericia, Vordingborg og Jonstruplejren. I alt er der mere end 600 ansatte, som er samlet fra flere end 70 tjenestesteder.

Forsvarets Materieltjeneste blev oprettet den 1. januar 2006 ved sammenlægning af hærens, søværnets og flyvevåbnets materielkommandoer. Fra hovedkvarteret i Ballerup har centralledelsens cirka 750 medarbejdere ansvaret for materielindkøb, de materiefaglige aktiviteter og den logistiske virksomhed.



Et af formålene med forsvarsforliget er at flytte ressourcer fra stabs- og støttefunktionerne til de operative kapaciteter ved blandt andet at samle stabs- og støttefunktionerne.

Nyt militært straffe- og disciplinarsystem, hvorfor?

Lige siden senmiddelalderen har der i Danmark eksisteret særlige regler om militære strafferetlige forhold. Reglerne er op igennem tiden blevet ændret og justeret, så de passede til skiftende tiders krav til det militære system og de opgaver, som skulle løses.



For at sikre disciplinen i den ultimative situation bliver den indarbejdet hos den enkelte soldat fra første dag som værnepligtig

I dag ligger forsvarets hovedvægt på internationale opgaver. Spørgsmålet er, om der fortsat - navnlig i fredstid - kan påvises et behov for særlige bestemmelser om strafansvar for militært personels pligtforsømmelser under tjenesten?

Svaret kom den 24. juni 2005, hvor Folketinget vedtog en ny militær straffelov, retsplejelov og disciplinarlov. De tre love indebærer en gennemgribende revision af det militære straffe-

og disciplinarsystem og afløser den militære straffe- og retsplejelov fra 1973.

Særlige regler for militære strafferetlige forhold

Udvalget, som oprindeligt har udarbejdet de 3 lovforslag, har fundet det helt centralt, at der fortsat er særlige regler for militære strafferetlige forhold i fredstid for både militært ansatte og værnepligtige. Kun ét enkelt medlem ud af

18 har haft den principielle holdning, at militær straffelov bør afskaffes i fredstid i Danmark.

Det har navnlig været sikkerheden for, at en ordre følges nøjagtigt, som har spillet en væsentlig rolle. Det er en grundlæggende forudsætning for, at forsvaret i konkrete situationer kan løse dets opgaver på bedst mulig måde. Brud på disciplinen vil efter omstændighederne kunne få alvorlige følger og i værste fald medføre tab af menneskeliv og overgreb på grundlæggende værdier.

Sanktioner kan være nødvendige

En hurtig og effektiv indskriden over for pligtforsømmelser i form af sanktioner kan være nødvendig for at markere – både over for den pågældende selv og i forhold til det øvrige personel – at den konkrete adfærd er uacceptabel og har konsekvenser.

Det gælder ikke blot i forbindelse med løsning af internationale opgaver, hvor sådanne situationer umiddelbart kan være endog meget alvorlige, men også under tjeneste i Danmark.

Netop for at sikre disciplinen i den ultimative situation er det nødvendigt, at den bliver indarbejdet hos den enkelte soldat fra begyndelsen af tjenesten i forsvaret. Et eksempel er, at soldaterne lærer at komme til tiden, for ellers kom-

mer de ikke med skibet, der skal på havet, eller med patruljen i for eksempel Irak. Det kan i en 'skarp' situation få fatale konsekvenser.

God balance

Der er med de 3 love skabt et nødvendigt lovgivningskompleks med en indre balance, både i forhold til de interesser og hensyn, som skal varetages, og de retsgarantier, som en sådan lovgivning nødvendigvis skal indeholde. Det militære straffe- og disciplinarsystem fremstår nu mere fleksibelt og i tråd med den hverdag, som er gældende for et moderne dansk forsvar i forandring.

Danmark er et videnssamfund. Det afspejler sig også på det forsvarspolitiske område. Danmark har i 2005 indledt et samarbejde med USA om missilforsvarsteknologi. Og forsvaret vil bruge internettets muligheder langt mere i fremtiden til netværksbaserede operationer.

Samarbejde om missilforsvarsteknologi

Den 26. oktober 2005 underskrev den danske forsvarsminister og den amerikanske forsvarsminister Donald Rumsfeld en aftale om samarbejde om missilforsvarsteknologi.

Forhandlingerne om aftalen gik i gang i 2004. Aftalen giver dansk erhvervsliv bedre muligheder for at etablere samarbejde med det

amerikanske forsvar eller med amerikansk forsvarsindustri. Samtidig giver aftalen Danmark mulighed for at få større indsigt i det amerikanske missilforsvarsprogram.

Blåt stempel til Danmark

I forlængelse af aftalen med Danmark tilbød USA at indgå en aftale, der både tilgodeser Danmarks interesse i at følge udviklingen i mis-

silforsvarsprogrammet og giver erhvervslivet nye muligheder. Forhandlingerne om aftalen er foregået i tæt koordination med det grønlandske hjemmestyre.

Teknologisk samarbejde med amerikansk forsvar og amerikansk forsvarsindustri er underlagt særlige restriktioner af både sikkerhedsmæssige og økonomiske hensyn. Ved at indgå en samarbejdsaftale som denne får Danmark og dansk industri et "blåt stempel", der åbner døre i forhold til amerikansk forsvarsindustri.

I tilknytning til rammeaftalen har Danmark fået mulighed for, at det danske kongerige bliver dækket af det amerikanske missilforsvar, såfremt Danmark måtte ønske det, og i det omfang udviklingen af det amerikanske missilforsvarssystem tillader det.

Spin off af ny teknologi

Til udvikling af missilforsvar anvendes avancerede nye teknologier, der er på forkant med den teknologiske udvikling. Det er derfor muligt, at der som udløber af eventuelle samarbejdsprojekter kan være "spin-off" i form af nye teknologier, der kan udnyttes bredere kommercielt. Det vil kunne give nye teknologibaserede arbejdspladser i Danmark.



Forsvarsminister Søren Gade og den amerikanske forsvarsminister Donald Rumsfeld i Washington DC, USA, oktober 2005

Netværksbaserede operationer

Forsvaret har en vision om at deltage i netværksbaserede operationer med forsvarets nationale og internationale civile og militære samarbejdspartnere. Via internettet kan soldater under en operation indsamle de nødvendige informationer.

Evnen til at deltage i netværksbaserede operationer opbygges ved at anvende kommerciel internetteknologi. Den er tilgængelig og billig. Samtidig skaber den mulighed for at sammenkoble flere netværk. Også forsvarets eksisterende udstyr kan tilkobles.

Mulighederne

Nettets autoriserede brugere får adgang til alle de informationer og funktioner, der er nødvendige, for at opgaverne kan løses bedst og hurtigst muligt. Som kendt fra kommercielle systemer som google.com kan brugeren afgrænse informationssøgningen. Brugerens behov kan derfor dækkes i rette tid, mængde og kvalitet. Den enkelte fører og soldat får derved større viden og indsigt i, hvad der foregår og har et bedre beslutningsgrundlag at handle på i for eksempel en kampsituation.

I princippet vil forsvarsministeren kunne se, hvad soldat Jensen bedriver sin tid med. Det vil Jensens fjende også. Jensen er selvfølgelig nok helst fri for indblanding fra begge parter. Autorisation og sikkerhed skal derfor tilvejebringe den tillid til nettet, der er grundlaget for, at nationer og organisationer tør frigive den information, der er fundamental for nettets funktion.

Planen

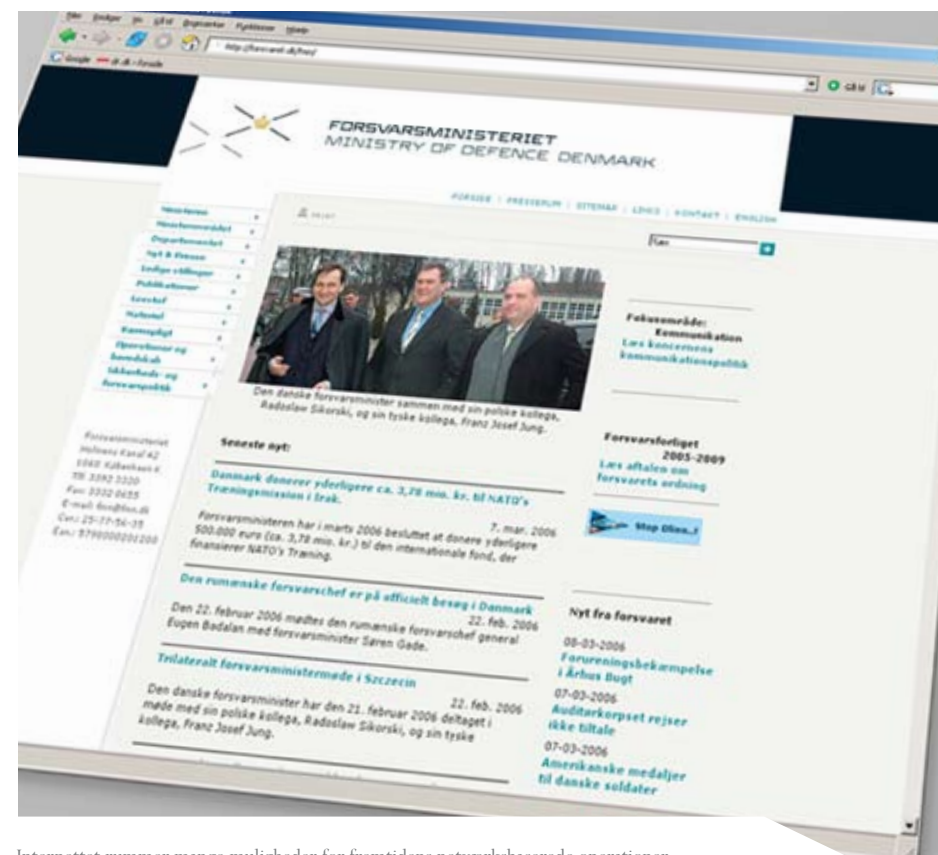
Rom blev ikke bygget på én dag. Det gør netværksbaserede operationer heller ikke. Fald-

gruberne er mange. Forsvaret har derfor valgt en pragmatisk tilgang, hvor opbygningen af forsvarets netværksbaserede evner målrettes udviklingen hos forsvarets strategiske samarbejdspartnere og initiativerne i NATO. Men forsvaret er allerede godt på vej.

Som det første har forsvaret etableret en kompetenceorganisation med deltagelse af alle forsvarets relevante organisationer. Der er allerede iværksat en række tiltag, der giver hurtige resultater og derved skaber forudsætninger for fremdrift på længere sigt. Blandt andet er der skabt en rød netværksbaseret tråd gennem alle forsvarets materielanskaffelser. For tiden undersøges det, hvad der yderligere skal iværksettes på det teknologiske, organisatoriske og uddannelsesmæssige plan.

Sporet er lagt...

Og toget er sat i bevægelse mod visionen om netværksbaserede operationer. Hastigheden er tilpasset de store lokomotiver på banen. Og der er skiftespor, så forsvaret når den destination, der udgør det bedste fundament for forsvarets opgaveløsning.



Internettet rummer mange muligheder for fremtidens netværksbaserede operationer

Forandringer er det eneste sikre i en moderne organisation. Organisationsudvikling er altid på dagsordenen. I løbet af 2005 er de to første koncernfælles politikker inden for personale og kommunikation blevet udarbejdet.

Departementet omorganiserer

Forsvarsministeriets departement er under forandring. Et fornyet strategisk og udviklingsorienteret fokus har sammen med en række organisationsændringer givet departementet en mere markant profil.

Forsvarsforliget indeholdt en målsætning om at effektivisere departementet og fokusere virksomheden mod strategisk udvikling og overordnet styring og kontrol. Målsætningen har været pejlemærke for en spændende proces, som har resulteret i et, på mange måder, nyt departement.

Opgaverne er blevet skåret til

Departementets kerneopgaver er for det første blevet redefineret, og langt de fleste driftsprægede opgaver og problemstillinger er blevet lagt ud til koncernen. Det er de strategiske, udviklingsmæssige og policyprægede problemstillinger, som nu - mere entydigt - står i centrum.

Ny organisation

Organisationen er blevet reduceret fra cirka 160 til cirka 130 medarbejdere. Samtidig er strukturen blevet ændret fra 4 til 3 afdelinger og fra 11 til 8 kontorer. Der er etableret en projektorganisation, som giver bedre rammer for tværgående samarbejde, og som ikke mindst understøtter en kultur for koordination og inddragelse på tværs af organisationen, hvilket har

en positiv effekt i forhold til helhedstænkning og effektivitet.

En god og tæt kontakt til forsvaret og beredskabet er et væsentligt aktiv. Ikke mindst nu, hvor der i højere grad end tidligere bidrages med produkter fra styrelserne direkte til Forsvarsministeriets øverste ledelse. For at styrke kommunikationen både eksternt og internt i koncernen er der oprettet et ledelsessekretariat, hvori der blandt andet indgår en kommunikationsrådgiver. Nye tværgående samarbejdsformer understøtter sammen med disse tiltag topledelsen som et stærkere samlet forum.

Værdier

Resultatorientering
Professionalisme
Teamwork
Engagement
Tillid
Glæde



Departementet kendetegnes ved en moderne, værdibaseret ledelsesstil og en tidssvarende, effektiv organisation med et klart fokus på kerneopgaverne

Den seneste udvikling skal ses i sammenhæng med en dybtgående organisations- og ledelsesudviklingsproces, som departementet har gennemløbet de sidste 3 år. Begge dele bidrager til at opfylde målsætningen i forsvarsforliget. Departementet kendetegnes ved en moderne,

værdibaseret ledelsesstil og en tidssvarende, effektiv organisation med et klart fokus på kerneopgaverne. Alt sammen væsentligt i en tid, hvor de sikkerhedspolitiske udfordringer er betydelige og konstant kræver overblik, forandring og udvikling.

Mision

Vi arbejder for fred og sikkerhed.

Vision

Vi vil skabe resultater, der bidrager til fred og sikkerhed, og som anerkendes i ind- og udland. Vi vil være en spændende og dynamisk arbejdsplads med kompetente medarbejdere.

En attraktiv, tidssvarende og effektiv arbejdsplads i staten

Det er det mål, som Forsvarsministeriets koncern har sat sig. Og det mål skal nås inden for de næste år med den personalepolitiske strategi.

En attraktiv, tidssvarende og effektiv arbejdsplads er afgørende for, at koncernen fortsat kan tiltrække og fastholde kompetente og udviklingsorienterede medarbejdere og ledere, som kan sikre god og effektiv løsning af opgaverne.

Hvordan skal målet så nås?

Forsvarsministeriet udsendte i 2005 en vision for udviklingen af det personalepolitiske område i koncernen. Visionen er resultatet af et tværgående samarbejde mellem ministeriet og myndighederne i ministerområdet. Målet er derfor en fælles opfattelse af, hvad koncernen samlet står for på det personalepolitiske område. I visionen beskrives fire særlige indsatsområder:

- Opgaven i centrum
- Mangfoldighed
- Kompetenceudvikling
- Ledelse

For hvert indsatsområde fastlægger strategien af visionen en række aktiviteter, som alle vil bidrage til, så målet om at være en attraktiv, tidssvarende og effektiv arbejdsplads nås.

Visionen skal ikke erstatte de lokale personalepolitikker, men danner den overordnede ramme for dem. Ud over de beskrevne aktiviteter vil også lokale aktiviteter og tiltag skulle bidrage til, at visionens mål nås.

Hvorfor er der brug for en vision?

Hele koncernen gennemgår for øjeblikket betydelige ændringer og udvikling. Forandringerne

i koncernen øger behovet for en fælles retning for indsatsen på personaleområdet. Visionen og strategien udgør et værktøj for ministeriet og myndighederne i arbejdet med at implementere forandringerne. Udsendelsen af en personalepolitisk vision nu skal være med til at understrege, at det personalepolitiske område også er i fokus og prioriteres, når koncernen undergår store forandringer. Med en fælles fokuseret indsats kan alle være med til at sikre, at koncernen også fremover fremstår som en spændende, udfordrende og professionel arbejdsplads.



En attraktiv, tidssvarende og effektiv arbejdsplads er nødvendig for at kunne tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere

Effektiv kommunikation

Som en af landets største arbejdspladser med et opgavesæt, der interesserer mange, er effektiv og rettidig kommunikation afgørende i dagligdagen. Det er både i forhold til medarbejderne og til offentligheden.

Opgaverne inden for Forsvarsministeriets koncern spænder vidt og berører mange menneskers dagligdag. Det giver stor bevågenhed i offentligheden og pressen. Opmærksomheden er i de senere år blevet større, blandt andet på grund af Forsvarsministeriets stadigt stigende internationale engagement. *"Vi har selv et stort ansvar for og pligt til at fortælle danskerne, at vi løser en væsentlig opgave for samfundet. Skatteborgerne skal med andre ord vide, hvilke opgaver koncernen løser for de cirka 20 mia. kr., der er tildelt forsvarsministerområdet,"* siger forsvarsminister Søren Gade.

6 principper for god kommunikation:

1. Vi har en aktiv dialog
2. Vi er åbne
3. Vi er offensive
4. Vi er troværdige
5. Vi er til at forstå
6. Kommunikation er en integreret del af opgaveløsningen



Omverdenen kan forvente en klar, hurtig og åben kommunikation fra Forsvarsministeriet og de underliggende myndigheder

Koordinere kommunikationen

Den anden grund til at arbejde med kommunikation er at udvikle koordination på tværs af koncernen. Forsvarsministeriets koncern er en af landets største arbejdspladser og er spredt ud over hele landet og i udlandet. Det stiller store krav til koordination mellem Forsvarsministeriets departement og underliggende myndigheder for at skabe en sammenhængende kommunikation udadtil.

Kommunikation er også en ledelsesopgave

Den tredje grund er, at kommunikation og ledelse hænger snævert sammen. Det er ikke glittede personaleblade, intranet eller nyhedsbreve, der er omdrejningspunktet i kommunikationen for medarbejdere. Det er topledelsens og den nærmeste chefs kommunikation. *"Som topleder eller mellemleder skal man ikke bare være god til taktik og strategi. Man skal også kunne kommunikere. Derfor er vi nødt til også at prioritere gode kommunikationsevner, når nye ledere skal ansættes eller forfremmes,"* siger forsvarsministeren.

Derfor er intern kommunikation et fokusområde i kommunikationspolitikken.

En koncernfælles kommunikationspolitik

Kommunikationspolitikken sætter også fokus på samarbejde med eksterne medier, krisekommunikation og Internettet. Kommunikationspolitikken gælder for alle myndigheder under Forsvarsministeriet.

Du kan se kommunikationspolitikken på www.fmn.dk

Vision for kommunikation

Forsvarsministeriet skal som koncern udvikle sig til at være en effektivt kommunikerende enhed på alle niveauer. Vi sikrer, at vores medarbejdere og omverdenen har et godt kendskab til og forståelse for vores mål, opgaver og resultater.

Ekstern kommunikation: Omverdenen kan forvente en klar, hurtig og åben kommunikation inden for koncernens virkefelt.

Intern kommunikation: Både medarbejdere og myndigheder i koncernen skal deltage i en klar, hurtig og åben kommunikation.

For andet år i træk har FE en beretning fra 2005 i årlig redigering.

Ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben



FE har i flere år arbejdet med eksportkontrol for at sikre, at masseødelæggelsesvåben ikke bliver spredt

FE har ligesom andre vestlige efterretningstjenester i mange år bidraget til de internationale bestræbelser mod spredning af masseødelæggelsesvåben - blandt andet gennem eksportkontrol.

Efter terrorangrebene i USA den 11. september 2001 opstod der fornyet frygt for, at terrorister skulle komme i besiddelse af masseødelæggelsesvåben. I 2003 blev det såkaldte Khan-netværks aktiviteter afsløret i at levere nuklear teknologi og komponenter til Libyen, Iran og Nordkorea. Det er bare to eksempler på, at offentligheden i de senere år er blevet mere opmærksom på den risiko for spredning af nukleare,

kemiske og biologiske våben, som efterretnings-tjenesterne i mange år har advaret mod.

Eksportkontrol

Alle lande skal ifølge FN's resolution 1540 kontrollere eksport af våben og "dual-use" teknologi, der kan anvendes både civilt og til udvikling af masseødelæggelsesvåben eller missiler. Eksportkontrollen er dog hovedsagligt en national foranstaltning. I Danmark er det Erhvervs- og Byggestyrelsen, der administrerer eksportkontrollen for disse produkter.

Danske virksomheder søger om eksporttilladelse hos Erhvervs- og Byggestyrelsen. FE bidra-

ger på linje med Politiets Efterretningstjeneste (PET) til Erhvervs- og Byggestyrelsens sagsbehandling. FE leverer generelle vurderinger af problematiske lande og regioner og udtalelser om slutbrugere ved konkrete ansøgninger.

Det er kun en lille del af FE's vurdering, som er ikke-klassificeret, og som eksportøren derfor kan få kendskab til. Grundlaget for FE's klassificerede bidrag til eksportkontrollen er FE's efterretningsvirksomhed i form af den indhentning, som FE selv foretager, og samarbejdet med tjenestens udenlandske partnere.

Internationalt samarbejde om eksportkontrol

Selv om de konkrete afgørelser om eksporttilladelser er nationale, bygger de på samarbejdet i eksportkontrolregimerne: 'Nuclear Suppliers Group' (NSG) på det nukleare område, 'Australiengruppen' på det kemiske og biologiske område, 'Missile Technology Control Regime' (MTCR) for missiler og 'Wassenaar-arrangementet' for våben og "dual-use" teknologi. Danmark er medlem af disse fire regimer.

En væsentlig aktivitet i eksportkontrolregimerne er den løbende opdatering af de lister, som viser hvilke produkter, der er underlagt eksportkontrol. Der bliver også udvekslet informationer om for eksempel opbygningen af kapaciteter på det nukleare, kemiske og biologiske område. På missilområdet udveksles information om udvalgte stater og regioner, som giver anledning til sikkerhedsmæssig bekymring. Informationsudvekslingen finder blandt andet sted på de årlige plenarmøder i eksportkontrolregimerne, som FE deltager i.

Desværre er der eksempler på, at eksportkontrollen er utilstrækkelig, og andre midler må

tages i brug. De aktuelle diplomatiske forhandlinger med Nordkorea og Iran søger netop at modvirke de to landes ambitioner om at besidde kernevåben.

Initiativet til ikke-spredning

Et andet middel er det amerikanske initiativ fra 2003 til ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben (Proliferation Security Initiative, PSI). PSI er et praktisk samarbejde mellem en række lande, som også Danmark er med i. PSI skal forhindre spredningen af komponenter og materialer til masseødelæggelsesvåben og missiler eksempelvis i de situationer, hvor den normale eksportkontrol har svigtet. Kernen i initiativet er at forhindre transporter gennem opbringning af skibe og fly, som mistænkes for at transportere sådanne produkter. PSI-operationer vil som hovedregel ske på baggrund af efterretningsoplysninger. FE's efterretningsmæssige arbejde på proliferationsområdet og vedrørende skibe af særlig interesse kan således bidrage til opbringninger i PSI-regi.

FN's Sikkerhedsråds resolution 1540 om ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben forpligter alle stater til at hindre ikke-statslige aktørers adgang til masseødelæggelsesvåben - herunder også at kontrollere eksport af materialer og komponenter til masseødelæggelsesvåben og missiler via blandt andet eksportkontrol.

FE og åbenheden

Annonceringen efter ”EKSTRAORDINÆRE TALENTER” i marts 2005 gav genlyd i samtlige medier. Mediedækningen bidrog til den usædvanligt intensive bevågenhed, der blev vist fra interesserede ansøgere og andre.

Danskerne har fået mulighed for at læse FE's trusselsvurderinger for lande og områder, som har stor bevågenhed i den offentlige debat. Trusselsvurderingerne og annoncen fra marts 2005 er eksempler på den åbenhed, som FE satte i gang i foråret 2004.

fe-ddis.dk

FEs hjemmeside (www.fe-ddis.dk) blev åbnet i december 2004. Hjemmesiden er siden løbende blevet opdateret. Hjemmesiden bidrager med en lang række oplysninger om grundlaget for FE's virksomhed, ligesom FE bruger den til at formidle nyheder til pressen og offentlige-

den samt informationer om ledige stillinger. Dog begrænser hensynet til tjenestens funktionsvilkår og personalets sikkerhed nødvendigvis omfanget af den information, der kan lægges ud til offentligheden.

Tips fra danskerne

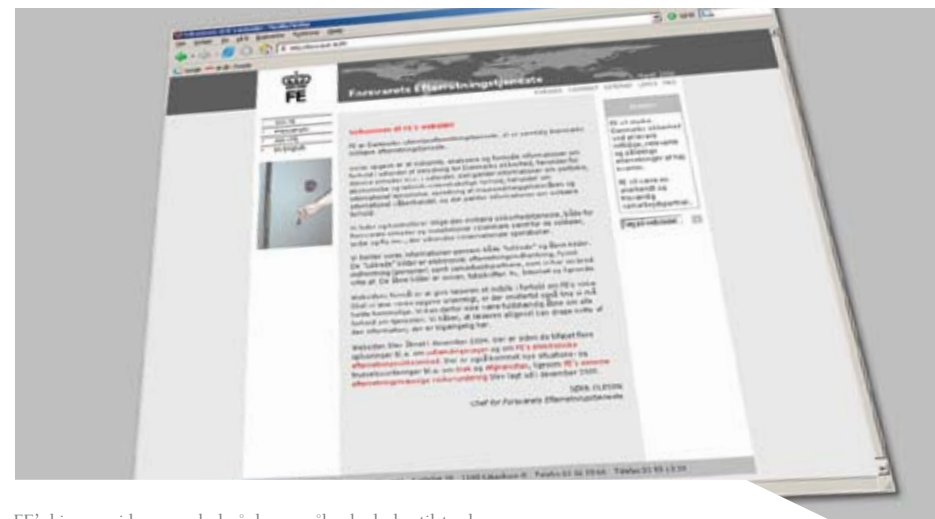
Besøgende på hjemmesiden klikker især ind på stederne ”Presserum” og ”Job i FE”. I det hele taget benyttes kontaktmuligheden til Forsvarets Efterretningstjeneste flittigt. Mange ønsker oplysninger om jobmuligheder, herunder om man kan søge uopfordret. Almindelige borgere benytter også hjemmesiden til at give FE tips og oplysninger. Det kan for eksempel være oplysninger om særlige udenlandske hjemmesider eller andet materiale, de er ”faldet over”.

Nyt på hjemmesiden

I 2005 har FE tilføjet oplysninger på hjemmesiden om blandt andet spørgsmål/svar om ”aflytningsnetværket ECHELON”, udlændingesager, som tjenesten er inddraget i, og spørgsmål/svar om Forsvarets Efterretningstjenestes elektroniske efterretningsvirksomhed (SIGINT). FE har også offentliggjort ikke-klassificerede situationso- og trusselsvurderinger om blandt andet Irak og Sudan. Det største produkt, den årlige ”Efterretningsmæssige risikovurdering”, blev offentliggjort den 13. december 2005.

Flere seminarer

Siden 1998 har FE holdt seminarer i form af en-dags møder mellem akademiske eksperter og tjenestens egne analytikere med indlæg og diskussion fra begge sider omkring sikkerhedspolitiske emner. I 2004 blev det besluttet at øge frekvensen af sådanne seminarer – blandt andet ved også at inddrage Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) i planlægningen.



FE's hjemmeside er symbol på den nye åbenhed, der tilstræbes

I perioden 1998 – 2003 blev der afholdt 5 seminarer, i 2004 3 seminarer, mens der alene i 2005 er afholdt i alt 9 seminarer, heraf 3 hos DIIS. Emnerne i 2005 har været:

- Kosovo og det albanske spørgsmål
- Afrikas Horn. Aktuelle konflikter og regional konfliktløsning
- Supermagten Kina og det globale energimarked
- Sunni-islamisme i Nordafrika
- Sunni-islamisme i Levanten (hos DIIS)
- Militant sunnickstremisme i Golfregionen
- Taiwan-spørgsmålet
- Perspektiver for Iraks økonomiske udvikling (hos DIIS)
- Konflikter i Vestafrika (hos DIIS)

Seminarerne fortsætter i 2006.

Dialog med medierne

FE har tidligere afholdt sig fra at kommentere artikler og indslag i medierne. Sådan er det ikke længere. I dag er FE hyppigt i dialog med medierne.

FE kan dog ikke kommentere alle typer af informationer eller synspunkter, der fremkommer i medierne. Tjenesten er til stadighed nødt til at beskytte især tjenestens kilder, samarbejdspartnere og kapaciteter, herunder teknologi, metoder, detailorganisation og personale. Der er tale om en vanskelig balancegang, der jævnligt resulterer i, at tjenesten ikke kan imødegå ukorrekte påstande – som dermed kommer til at stå uimodsagte. Det er en frustrerende situation for enhver virksomhed eller organisation, men er et funktionsvilkår for en efterretnings-tjeneste.

Kontroludvalget satte åbenhed på dagsordenen

Folketingets Udvalg for Efterretningstjenesterne, i daglig tale Kontroludvalget, afgav den 6. september 2004 en beretning, der siden er blevet anvendt som rettesnor for Forsvarets Efterretningstjenestes åbenhed. Alle de tiltag, der er nævnt i beretningen, blev gennemført allerede i 2004, og de er videreudviklet i løbet af 2005.

Hvad er en trusselsvurdering?

Når danske enheder eller observatører bliver sendt ud på en international operation, sker det på baggrund af en trusselsvurdering fra FE. De danske soldaters sikkerhed beror på, at forsvaret, der planlægger og rådgiver omkring operationen, kender situationen og truslen. Derudover har regeringen og Folketinget behov for at kende trusselbilledet, før de træffer beslutning om en udsendelse.

FE baserer trusselsvurderingen på oplysninger, som tjenesten fremskaffer både gennem egen

indhentning og gennem samarbejde med andre landes efterretningstjenester. Oplysningerne bliver analyseret og sammenholdt med oplysninger fra ambassader og åbne kilder. FE's vurdering er et nationalt supplement til de oplysninger, som man har i øvrigt, og kan derfor godt afvige fra andre landes vurderinger.

Trusselsvurderingen er samtidig fremadrettet og skal give svar på, hvordan situationen og truslerne vil udvikle sig, mens den danske enhed er i området. Ellers kan forsvaret ikke planlægge opgaven og tage højde for truslerne på optimal vis.

FE vurderer trusselsniveauer for en række specifikke trusler mod danske enheder, som for eksempel truslen for beskydning, terrorangreb og minefare. FE anvender de fem nationale trusselsniveauer: INGEN, LAV, MIDDEL, HØJ og MEGET HØJ.

Trusselsniveauer

- | | |
|------------------|--|
| Ingen | Der er ingen indikationer på en trussel. Der er ikke erkendt kapacitet eller hensigt. Angreb/skadevoldende aktivitet er usandsynlig. |
| Lav | Der er en potentiel trussel. Der er en begrænset kapacitet og/eller hensigt. Angreb/skadevoldende aktivitet er ikke sandsynlig. |
| Middel | Der er en generel trussel. Der er kapacitet og/eller hensigt og mulig planlægning. Angreb/skadevoldende aktivitet er mindre sandsynlig. |
| Høj | Der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning. Angreb/skadevoldende aktivitet er sandsynlig. |
| Meget Høj | Der er en specifik trussel. Der er kapacitet, hensigt, planlægning og mulig iværksættelse. Angreb/skadevoldende aktivitet er meget sandsynlig. |

Situations- og trusselsvurderingen er det efterretningsmæssige bidrag til beslutningsprocessen og tager ikke højde for eventuelle beskyttelsesforanstaltninger eller andre tiltag, som kan imødegå truslen. Den opgave tager Forsvarskommandoen og de operative kommandoer sig af.

Så lave klassifikationer som muligt

FE tilstræber at klassificere vurderingerne så lavt som muligt, så der bliver størst mulig åbenhed om grundlaget for udsendelse af danske enheder. Trusselsvurderingerne indeholder dog typisk oplysninger, som det er nødvendigt at klassificere. Det drejer sig både om egne oplysninger og oplysninger fra samarbejdspartnere. Hensynet til at videregive så mange detaljerede oplysninger som muligt til forsvaret vejer tungest.

Ikke-klassificerede vurderinger til Folketinget

FE udarbejder også ikke-klassificerede vurderinger til Folketinget til brug i de politiske drøftelser om at udsende danske militære styrker til internationale operationer. I 2005 indgik en sådan vurdering for eksempel i grundlaget for Folketingets beslutning om forlængelse af operationen i Irak. Tidligere fremgik FE's vurdering alene kort af beslutningsforslaget. Generelt afspejler den ikke-klassificerede vurdering indholdsmæssigt den klassificerede, men tager hensyn til beskyttelse af kilder, kapaciteter og forholdet til andre lande.

Sådanne hensyn kan have betydning for omfanget af detaljer i vurderingen, men den ikke-klassificerede trusselsvurdering udtrykker alligevel en efterretningsmæssig vurdering af forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed.

Opdatering af vurderingerne

Situations- og trusselsvurderinger er ikke kun et vigtigt element i beslutningsprocessen forud for en udsendelse. De holdes ved lige for hele tiden at afspejle den seneste udvikling. En ændring i trusselsniveauet eller i den udsendte enheds opgavesæt vil normalt medføre, at FE udsender en opdateret situations- og trusselsvurdering.

En situations- og trusselsvurdering omfatter normalt følgende afsnit:

- Den politiske, økonomiske, militærstrategiske og militære / sikkerhedsmæssige situation
- Relevante aktører, herunder terrorgrupper
- Konfliktens årsager
- Kulturelle, samfundsmæssige og sproglige forhold
- Den fremtidige udvikling
- Terræn og klima
- Sundhedsmæssige forhold, som Forsvarets Sundhedstjeneste udarbejder
- Sammenfatning af truslerne

Vil du vide mere?

De ikke-klassificerede situations- og trusselsvurderinger findes på FE's hjemmeside www.fe-ddis.dk

FE lærer af efterretningserfaringer fra Storbritannien og USA

For at forbedre arbejdet med indhentning af oplysninger, analyser, rapportering med videre, har FE i de senere år studeret og indarbejdet erfaringer fra britiske og amerikanske efterretnings-tjenester efter den 11. september 2001.

”Der blev begået klassiske fejltagelser i de britiske og amerikanske efterretningstjenester.” Den konklusion går igen i de rapporter, der er udgivet i Storbritannien og USA i de senere år, om blandt andet irakiske masseødelæggelsesvåben og begivenhederne op til terrorangrebene den 11. september 2001. Sådanne klassiske fejltagelser involverer for eksempel fejlfortolkning af oplysninger fra menneskelige kilder, manglende kontrol af kilder og manglende koordination mellem offentlige myndigheder.

FE har systematiseret erfaringerne fra de amerikanske og britiske rapporter for at uddrage de væsentligste konklusioner og deres relevans for Danmark. FE har også udarbejdet en intern handlingsplan, som har til formål at gardere efterretningstjenesten mod de fejkilder, der beskrives i de britiske og amerikanske rapporter.

De irakiske masseødelæggelsesvåben

Af rapporterne fremgår det, at de britiske og amerikanske efterretningstjenester begik nogle klassiske fejltagelser i forbindelse med vurderingen af de irakiske masseødelæggelsesvåben. Man havde for eksempel få kilder i Irak. Det resulterede i, at man pressede de få kilder, man havde, til at levere oplysninger på områder, de reelt ikke havde adgang til. Man foretog heller ikke den nødvendige kontrol af kildernes troværdighed og oplysningernes sandsynlighed. På analyseområdet begik man også klassiske fejltagelser ved at lægge antagelse oven på an-

tagelse (”lag-på-lag analyse”) og ved ikke at søge alternative fortolkninger (”gruppetænkning”). Endelig var der i både Storbritannien og USA eksempler på, at overdrevent hemmelighedskræmmeri medførte, at vigtige oplysninger ikke kom frem til de relevante eksperter.

Terrorangrebene i USA

Også i forhold til terrorangrebene på USA den 11. september 2001 peger rapporterne på en række fejltagelser – uden at det dog sikkert kan konkluderes, at terrorangrebene kunne være undgået.

Den alvorligste brist i det amerikanske system var den manglende koordination mellem efterretningstjenesterne, især mellem Federal Bureau of Investigation (FBI) og de eksterne efterretningstjenester som Central Intelligence Agency (CIA). Den manglende koordination skyldtes til dels de juridiske hindringer, der eksisterede før den 11. september 2001.

Forløbet op til 11. september 2001 viste også, at en tilsyneladende streng indrejsekontrol, sådan som den blev praktiseret i USA, ikke er effektiv uden samarbejde mellem immigrationsmyndigheder og efterretningstjenester. Overordnet set er begivenhederne 11. september 2001 også et eksempel på, at efterretningstjenesterne bør arbejde med udvikling af deres forestillingsevne – herunder evnen at kunne tænke det værst tænkelige.

Udviklingen i FE

FE benytter erfaringerne fra rapporterne til at forbedre indsatsen i forbindelse med indhentning af oplysninger, analyse og rapportering med videre.

Når det gælder indhentning af oplysninger fra menneskelige kilder, vil FE lægge yderligere vægt på den kritiske kontrol af kilderne, blandt andet gennem øget undervisning og nøje koordination mellem indhentere og analytikere. For en mindre efterretningstjeneste som FE, der er afhængig af samarbejde med større udenlandske tjenester, er det vigtigt at fastholde en høj kvalitet på de oplysninger, der er indhentet fra tjenestens egne kilder.

Brug af åbne kilder

Den amerikanske ”Præsident-rapport” fra 2005 anbefaler, at indhentning af informationer fra åbne kilder styrkes i det amerikanske efterretningssystem. Værdien af de offentligt tilgængelige oplysninger vil stige i de kommende år på grund af den globaliserede vidensdeling via

blandt andet Internettet. FE vurderer også, at værdien af de åbne kilder er større end tidligere. De kan også bruges til kontrol af det indhentede klassificerede materiale og til at indkredse emner af interesse for den egentlige efterretningsmæssige indhentning. Indhentningen fra åbne kilder er så fleksibel, at det ofte vil være den indhentningskapacitet, der først kan bringes i anvendelse, når prioriteringer pludseligt skifter som følge af uventede begivenheder i verden.

FE har en lang tradition for at arbejde med åbne kilder og har i mange år udnyttet den elektroniske adgang til information – også før Internettet opstod i dets nuværende form. FE lægger vægt på at være på forkant på området, teknologisk og videnskabeligt.



Efter terrorangrebene på USA i september 2001 har de amerikanske og britiske efterretningstjenester gjort erfaringerne op. Konklusionen er, at der er sket klassiske fejl

Metodeundervisningen styrkes

På analyseområdet har FE gennem flere år arbejdet på at styrke metodeundervisningen. På baggrund af de britiske og amerikanske erfaringer skal analytikerne undervises yderligere i farerne ved "gruppetænkning" og "lag-på-lag"-analyse. Disse faldgruber skal undgås gennem en striks håndtering af kildehenvisninger. Analytikerne skal også trænes i udvikling af deres forestillingsevner, blandt andet gennem arbejde med alternative scenarier og ved at spille rollen som "djevlelsens advokat". FE vil derudover yderligere styrke kvalitetskontrollen med den færdige rapportering. Til det formål har FE introduceret en "sprogpolitik", der skal hjælpe analytikerne til at give udtryk for graden af sikkerhed i vurderingerne gennem et meget præcist sprogbrug.

Tværgående samarbejde

De britiske og amerikanske rapporter peger som nævnt også på behovet for at etablere et bedre samarbejde mellem de nationale efterretningstjenester og mellem efterretningstjenester og civile og militære myndigheder. Det er foranstaltninger, som typisk ikke kan gennemføres af den enkelte myndighed, men kræver beslutning på højere niveau. En rapport offentliggjort i oktober 2005 af den danske tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse, "Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror", indeholder således flere tiltag på terrorbekæmpelsesområdet, som omsætter de britiske og amerikanske erfaringer til danske forhold. Det gælder blandt andet forslagene om lovgivning, der reducerer hindringerne for udveksling af personoplysninger mellem efterretningstjenesterne.

Følgende rapporter har særlig interesse:

Den britiske Butler-rapport "Review of Intelligence on Weapons of Mass Destruction", og opfølgningen på denne i 2005 "Review of Intelligence on Weapons of Mass Destruction: Implementation of its Conclusions"

Rapporten fra Select Committee on Intelligence U.S. Senate "Report on the U.S. Intelligence Community's Prewar Intelligence Assessments on Iraq" (Senats-rapporten) og opfølgningen på denne i 2005, den såkaldte Præsident-rapport: "The Commission on the Intelligence Capabilities of the United States Regarding Weapons of Mass Destruction".

Rapporten fra "The National Commission on Terrorist Attacks Upon the USA" (11. september 2001-rapporten) fra 2004.



Journalister gik straks i gang med at læse regeringens terrorredegørelse

Januar - februar:

Forsvaret opererer blandt andet i Indonesien med et Hercules transportfly, der endgår i en nødhjælpsluftbro for FN.

Januar - marts:

Beredskabsstyrelsen og forsvaret opstiller 39 vandrensningsanlæg på Sri Lanka og uddanner lokale til at håndtere udstyret.

Januar - april:

Beredskabsstyrelsens mobile hospital er udstationeret i årets tre første måneder. De sidste medarbejdere vender hjem i april 2005.

9. februar:

Arbejdsgruppen vedrørende samling af det statslige redningsberedskab og forsvaret (AG SAM) afslutter sit arbejde med en rapport.

9.-10. februar:

Forsvarsministeren deltager i uformelt NATO-forsvarsministermøde i Nice. Hovedemnerne er kapabilitetsudvikling og Alliancens operationer.

10. februar:

Det danske bidrag bliver udsendt til det tyske Provincial Reconstruction Team i Feyzabad i det nordøstlige Afghanistan. Enheden indgår i det danske bidrag til ISAF.

24. februar:

Prisen for Årets Miljøetablisement 2004 bliver tildelt Jydske Dragonregiment som en anerkendelse for at nedbringe energi- og elforbruget, og for åbenhed i kommunikationen i forsvaret og i forhold til miljømyndigheder og naboer.

7. marts:

Det danske kommunikationsmodul, der er tilmeldt til NATO, udsendes til Afghanistan for at forestå kommunikationen mellem NATO og ISAF. Bidraget

hjemtages igen den 1. juli 2005.

18.-19. marts:

Forsvarsministeren deltager i uformelt EU-forsvarsministermøde i Luxembourg. Emnerne er bl.a. strømlining af EU-beslutningsprocedurer til brug for hurtige udrykningsreaktioner. Enighed om anvendelse af EU's militære kapaciteter ved naturkatastrofer.

1. april:

Oprettelse af den funktionelle tjeneste – Forsvarets Personeltjeneste. Der indføres en Task Force struktur ved KFOR og Danmark opretter to forbindelseshold ved den franske brigade.

12.-13. april:

Forsvarsministeren vært for et officielt besøg af den slovakiske forsvarsminister. Ministrene overværer bl.a. en multinational øvelse ved Jægerkorpsset på Flyvestation Aalborg.

18.-19. april:

Forsvarsministeren aflægger officielt besøg i Litauen. Han besøger en litauisk infanteribataljon, der deltager i en øvelse om uddannelse af stabspersonel, forestået af staben fra Danish Advisory and Training Staff (DATS).

20. april:

Forsvarsministeren modtager besøg af den kinesiske forsvarsminister.

24. april:

Forsvarsministerens indlæg om omstillingen af det danske forsvar på NATO-generalsekretærens konference "Transforming NATO – A Political and Military Challenge" i Bruxelles.

28. april:

Folketinget beslutter ved B 71 at udsende et dansk militært styrkebidrag til FN's fredsbevarende operation i Sudan (UNMIS).

Maj til juli:

Det danske bidrag fra SHIRBRIG udsendes til FN's hovedkvarter i Sudan (UNMIS). Bidraget hjemtages den 15. december, idet et mindre dansk stabsbidrag samtidig tilknyttes UNMIS.

3.-5. maj:

Forsvarsministeren på besøg i Tyskland, hvor han mødes med den tyske forsvarsminister Peter Struck. Desuden besøg ved den tyske indsatsføringskommando i Potsdam, hvorfra tysk deltagelse i internationale operationer koordineres.

12. maj:

Det tværministerielle Kulegravningsudvalg, der blev nedsat af regeringen efter Seest-ulykken, afslutter sit arbejde med fremlæggelse af en lang række anbefalinger, som regeringen efterfølgende tiltræder. Anbefalingerne er siden udmøntet i nye fyrværkeriregler.

17. maj:

US forsvarsminister Donald Rumsfeld og forsvarsministeren underskriver "Declaration of Principles (DOP)" vedrørende øget samarbejde på materielområdet.

23. maj:

Forsvarsministeren deltager i EU-forsvarsministermøde i Bruxelles. Fokus på EU støtte til den Afrikanske Union i Sudan. Der nedsættes en arbejdsgruppe til at arbejde videre med ESDP's maritime dimension. Processen omkring udvikling af strategisk transport bliver fremskyndet.

24. maj:

Forsvarsministeriet offentliggør evaluering af den samlede tsunami-indsats fra ministeriets myndigheder med anbefalinger til styrkelse af katastrofeberedskabet opfulgt af en handlingsplan med en række initiativer.

28. maj:

Folketinget beslutter ved B 89 at forlænge det danske militære bidrag til den multinationale sikkerhedsstyrke i Irak med foreløbig yderligere otte måneder.

8. juni:

Danmark og Afghanistan indgår aftale om overdragelse af tilbageholdte i Afghanistan.

9. juni:

Som opfølgning på den Nationale Sårbarhedsudredning udgiver regeringen v/Forsvarsministeriet "Et robust og sikkert samfund", som er en redegørelse til Folketinget om beredskabet og en overordnet politik for arbejdet med at udvikle samfundets samlede beredskab.

9.-10. juni:

Forsvarsministeren deltager i NATO-forsvarsministermøder i Bruxelles. Ministrene drøfter bl.a. Alliancens transformation og kapacitetsudvikling samt Alliancens operationer i bl.a. Kosovo, Afghanistan og NATO's træningsmission i Irak.

16. juni:

Forsvarsministeren mødes med sin franske ministerkollega Michèle Alliot-Marie i Paris. Forsvarsministeren deltager i samme forbindelse i Paris Air Show.

20. - 21. juni:

NATO samtænkningsseminar i København: Forsvarsministeren holder åbningstale.

24. juni:

Folketinget vedtager ny militær straffelov, militær retsplejelov og militær disciplinarlov. Lovene træder i kraft den 1. januar 2006.

1. august:

Et C-130J transportfly med tilhørende jordelement og radar bliver udsendt til Kabul lufthavn i Afghanistan. Enheden indgår i det danske bidrag til ISAF og hjemtages igen primo 2006.

September:

Efter orkanen Katrina sender Beredskabsstyrelsen og forsvaret støtte i form af tæpper, telte, førstehjælpsudstyr og en koordinationsekspert fra Beredskabsstyrelsen til USA.

1. september:

Som følge af den politiske aftale om redningsberedskabet fra 2002 til 2006 træder en ny bekendtgørelse i kraft med nye regler om dimensioneringen af det kommunale redningsberedskab.

13.-14. september:

Forsvarsministeren deltager i uformelt NATO-forsvarsministermøde i Berlin. Hovedemne på mødet er Alliancens transformation og kapacitetsudvikling. Desuden drøftes samarbejdet med FN og EU, NATO Response Force og operationer i bl.a. Kosovo, Afghanistan og NATO's træningsmission i Irak.

18.-22. september:

NATO's permanente komite for forsvarsplanlægning (Defence Review Committee, DRC) besøger Danmark.

19. september:

Cirkulære om nye retningslinjer for samarbejdsregler i forsvaret godkendes. Værnepligtsrådet omlæg-

ges til et sekretariat til støtte for tjenestestedernes landstalsmænd. Cirkulæret om samarbejdsregler i forsvaret træder i kraft den 1. januar 2006.

26. september:

Et mindre dansk bidrag bliver udsendt til det litauiske Provincial Reconstruction Team i Chaghcharan i det vestlige Afghanistan. Enheden indgår i det danske bidrag til ISAF.

29. september:

Forsvarsministeriet afholder i samarbejde med Ingeniørforeningen i Danmark et symposium over emnet "Fremtidens totalforsvar", for de myndigheder, virksomheder og enkeltpersoner m.fl., der til daglig beskæftiger sig med beredskabsspørgsmål.

1. oktober:

En dansk patrulje i Irak udsættes for en vej bombe. En dansk soldat, Bjarke Kirkmand, dør, og tre såres.

6. oktober:

Forslag til lov om ændring af værnepligtsloven og lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde fremsættes.

10. oktober:

Supplerende styrkebidrag, bl.a. i form af tre Fennec observationshelikoptere, udsendes midlertidigt til Irak i forbindelse med folkeafstemning om Iraks nye forfatning den 15. oktober.

13. oktober:

Forsvarsministeren deltager i det uformelle EU-forsvarsministermøde i Lyneham i Storbritannien med fokus på EU's militære operation i Bosnien, operation Althea, og en demonstration af kapabiliteter, herunder lufttankning.

24.-28. oktober:

Forsvarsministeren på besøg i USA i bl.a. FN,

Pentagon og Fort Bragg. Den danske og amerikanske minister underskriver rammeaftale om samarbejde om missilforsvarsteknologi.

Ultimo oktober:

Et C130J transportfly bliver som en del af NATO Response Force indsat til transport af nødhjælp til Pakistan efter jordskælvet.

3. november:

Tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse offentliggør sin rapport "Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror" med 49 anbefalinger til arbejdet med at forebygge og efterforske terrorisme og med at håndtere og begrænse følgerne af denne.

11.-15. november:

NATO's Parlamentarikerforsamling afholder 51. session i København. NATO's generalsekretær, tyrkiske premierminister og danske statsminister taler til forsamlingen. NATO's generalsekretær mødes med statsministeren samt forsvarsministeren og besøger det fleksible støtteskibet Absalon.

14. november:

De nye regler om fyrværkeri træder i kraft.

Medio november:

Søværnets chartrede transportskib Thor Anglia sejler italiensk ingeniørenhed til Pakistan som en del af NATO's hjælpeindsats efter jordskælvet.

16. november:

Regeringen offentliggør sin handlingsplan med initiativer med henblik på at styrke det danske samfunds indsats og beredskab mod terror.

21. november:

Forsvarsministeren deltager i det formelle EU-forsvarsministermøde i Bruxelles. Her vedtages det militære behovskatalog, ligesom ministrene drøfter ka-

pacitetsopbygning, samtænkning og operation Althea.

24. - 27. november:

Forsvarsministeren er på besøg i Ungarn. Under besøget mødes forsvarsministeren bl.a. med den ungarske forsvarsminister, udenrigsministeren og formanden for forsvarsudvalget.

28. november-2. december:

Forsvarsministeren besøger Sudan sammen med bl.a. HKH Prins Joachim.

6. december:

Supplerende styrkebidrag, bl.a. i form af tre Fennec observationshelikoptere, udsendes midlertidigt til Irak i forbindelse med valg til Iraks parlament den 15. december.

9. december:

Som konsekvens af forsvarsforliget mv. fremsættes et lovforslag om ændring af hjemmeværnsloven for Folketinget med henblik på 1. behandling den 20. januar 2006.

9. december:

Forslag til lov om ændring af værnepligtsloven og lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde vedtages.

16. december:

Som opfølgning på den Nationale Sårbarhedsudredning udgives for første gang en årlig national sårbarhedsrapport. Den er et resultat af den sårbarhedsvurdering, der løbende sker på tværs af den civile sektor med det formål at styrke samfundets robusthed.

Ultimo december:

Det danske bidrag til EU's observatørmision (EUMM) på Balkan afsluttes.

Forsvarsbudgettets hovedposter 2002 - 2006 i mio. kr. (årets priser)

	2002	2003	2004	2005	2006
Fællesudgifter	158,5	159,7	126,4	108,5	198,1
Centralstyrelsen	158,5	159,7	126,4	108,5	198,1
Militært forsvar	18.104,0	18.369,5	18.713,9	18.075,3	19.358,8
Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet	17.696,0	17.941,5	18.392,3	17.677,1	18.939,3
Særlige udgifter vedr. NATO	290,8	314,2	300,1	377,3	397,6
Service- og hjælpetjenester	117,2	113,8	21,5	20,9	21,9
Civil virksomhed	218,1	221,0	244,5	235,7	254,7
Farvandsvæsen m.v.	201,0	209,1	230,6	225,6	244,8
Øvrig civil virksomhed	17,1	11,9	13,9	10,1	9,9
Redningsberedskab			435,3	444,2	438,5
Redningsberedskab			435,3	444,2	438,5
Militærnægterområdet			43,6	37,4	26,1
Militærnægteradministrationen			43,6	37,4	26,1
Forsvarsbudget i alt	18.480,6	18.750,2	19.563,7	18.901,1	20.276,2

Noter:

For 2002-2004 er der anvendt statsregnskabstal.

For 2005 er der anvendt tal fra finanslov 2005 samt forslag til tillægsbevillingslov 2005.

For 2006 er der anvendt tal fra finanslov 2006 samt ændringsforslag. Der overføres 70 mio. kr. fra centralstyrelsen (departementet) til Forsvarskommandoen.

De anførte beløb for 2002-2006 er ekskl. "Indtægtsbudgettet" ("Isafgifter fra skibe og havne" og "Renter").

Forsvarsbudgettet er opgjort ekskl. moms.

Ordliste til årlig redegørelse 2005

AU	Den afrikanske Union.	OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe. Organisationen for sikkerhed og samarbejde.
CBRN	Hændelser med kemiske, biologiske, radiologiske eller nukleare stoffer.	SHIRBRIG	Multinational Stand-by High Readiness Brigade for United Nations Operations. Hurtig udrykningsstyrke til rådighed for FN, hvor planlægningselementet er placeret på Høvelte Kaserne i Nordsjælland.
CPG	Comprehensive Political Guidance. Retningslinier for NATO's fremtidig udvikling	UNDAC	United Nations Disaster Assessment and Cooperation. Det er et 'stand-by' team af beredskabsfolk, der kan indsættes med en times varsel for at støtte lokale myndigheder og FN's tilstedeværende koordinator.
DANCON	Danish Contingence – dansk kontingent. Betegnelse for en dansk udsendt styrke i Irak.	UNMIS	FN mission i Sudan.
EU	European Union. Den europæiske union.	TOTALFORSVARET	Er et samarbejde på tværs af myndigheder, der tager højde for de aktuelle trusler og risici, og som inddrager alle relevante myndigheder med henblik på en fleksibel og effektiv anvendelse af samfundets samlede ressourcer.
ESDP	European security and Defence Policy EU's Europæiske sikkerheds og forsvarspolitik.		
FN	De Forenede Nationer.		
IHP	International Humanitarian Partnership (IHP) er et humanitært samarbejde, hvis hovedformål er at koordinere og levere international støtte til multilaterale organisationer, som eksempelvis FN.		
ISAF	International Security Assistance Force. Den internationale sikkerhedsstyrke under NATO, som gennemfører stabiliseringsoperationer i Afghanistan.		
NATO	North Atlantic Treaty Organization. Den Nordatlantiske Traktatorganisation.		
NRF	NATO Response Force.		
PRT	Provincial Reconstruction Teams. Formålet med PRT er at facilitere det internationale samfunds støtte til Afghanistan og bidrage til en bedre koordination mellem de centrale og regionale myndigheder i Afghanistan.		
OCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs.		



Forsvarsministeriet

Holmens Kanal 42
1060 København K

Tlf.: 33 92 33 20
Fax: 33 32 06 55

Mail: fmn@fmn.dk
Web: www.fmn.dk